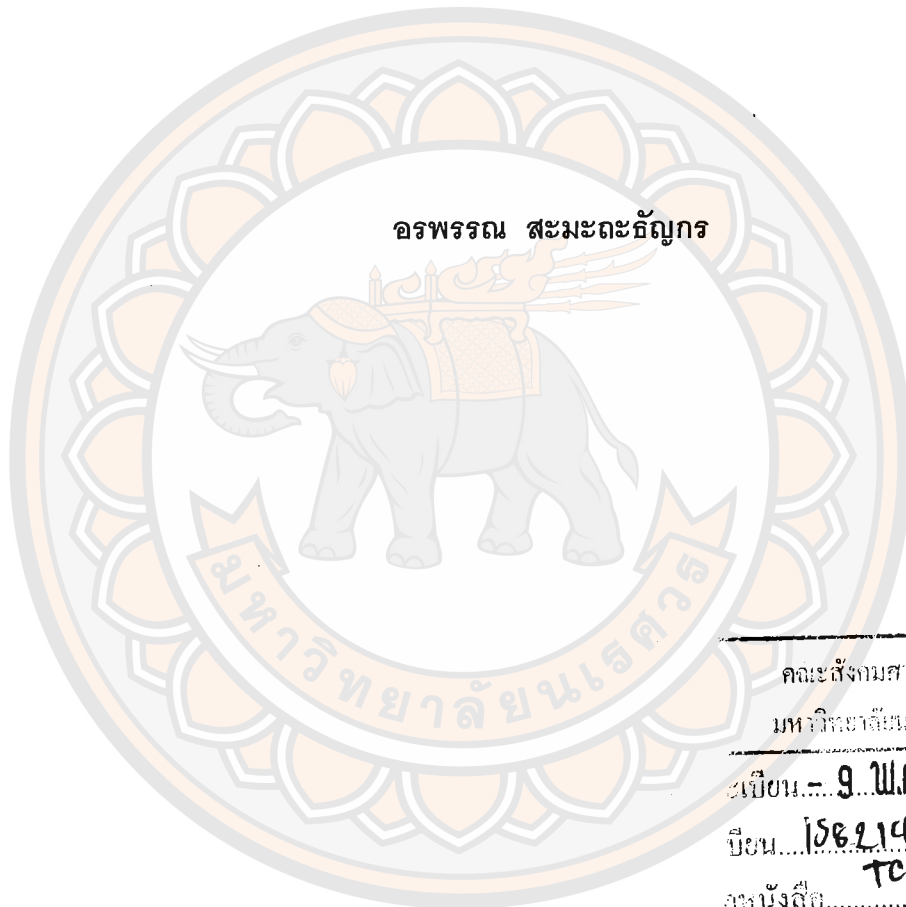

การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม

คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรัตนนคร
เขียน - 9 พ.ค. 2555
เขียน 15821499
หนังสือ TC530

๑๖๖๒

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา 1555

หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์

มีนาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยรัตนนคร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณา
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็น
รูปธรรม" เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

๑

(ดร.พีรธร บุญยรัตพันธุ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(นางสาวดาริน คงส์จิววัฒน์)

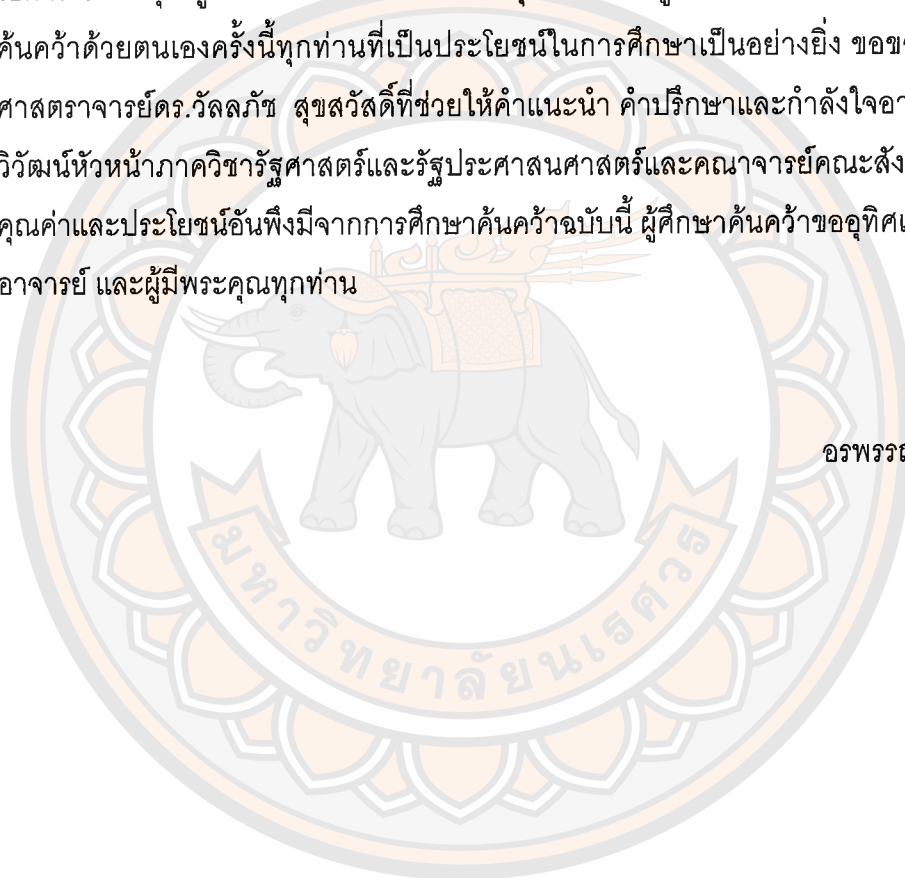
หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2555

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม" สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีครั้งนี้ขอขอบพระคุณดร.พีรธร บุญยรัตพันธุ์อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้ซึ่งให้โอกาส ความกรุณา คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขจนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ขอขอบคุณผู้ที่ให้ความร่วมมือในการอนุเคราะห์ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ทุกท่านที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วัลลภวิช สุขสวัสดิ์ที่ช่วยให้คำแนะนำ คำปรึกษาและกำลังใจอาจารย์ดาริน คงสัจวิวัฒน์หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์และคณาจารย์คณะสังคมศาสตร์ทุกท่าน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อรพรวณ สมะณะธัญกร

ชื่อเรื่อง	การศึกษาโครงการบางระกำโมเดลการแก้ไขปัญหาคือเป็นรูปธรรม
ผู้ศึกษาค้นคว้า	อรพรรณ สมะณะธัญกร
ที่ปรึกษา	ดร.พีรธร บุญยรัตพันธุ์
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรัฐศาสตรบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, พ.ศ. 2555

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "การศึกษาโครงการบางระกำโมเดลการแก้ไขปัญหาคือเป็นรูปธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงการบางระกำโมเดลในเรื่องการพัฒนาพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบศึกษาความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหามิติด้านเศรษฐกิจและสังคมและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีต่อโครงการบางระกำโมเดลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคือเป็นรูปธรรมและยั่งยืนการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการศึกษานโยบายโครงการบางระกำโมเดล และเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ พบว่า

1. โครงการบางระกำโมเดลมีรูปแบบการพัฒนาพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำ 2 รูปแบบ คือ

โครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยม ได้แก่ โครงการก่อสร้าง 3 โครงการ ก่อสร้างประตูระบายน้ำสวรรคโลก-พิชัยชุดลอกคลองระบายน้ำในเขตอำเภอบางระกำปรับปรุงประตูระบายน้ำบางแก้วในเขตอำเภอบางระกำและโครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำยม ได้แก่ โครงการแก้มลิงบางระกำ 3 แก้มลิง ได้แก่ บึงชี้แร้งบึงตะเคร็งบึงประมาณ

2. ความต้องการในด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อโครงการบางระกำโมเดลตามกรอบ 2P 2R ภาพรวมพบว่า มีความต้องการทุกด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนมีความต้องการเรื่องการป้องกันอุทกภัยมากที่สุด รองลงมาคือต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐและการฟื้นฟู ชดเชยเยียวยา และด้านเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์อุทกภัยต้องการน้อยที่สุด

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีต่อโครงการบางระกำโมเดล คือ รัฐบาลควรเร่งดำเนินการตามหลักเกณฑ์การจัดทำโครงการแนวทางและกรอบระยะเวลาในการช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือทุกด้านอยู่ในระดับมาก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ.....	6
แนวคิดความพึงพอใจนโยบายสาธารณะ.....	23
นโยบายบางระกำโมเดล.....	26
มาตรการ แผนงาน โครงการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยา.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	44
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	44
ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ประกอบทกภัยด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	48
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ.....	58
5 บทสรุป.....	59
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผลการวิจัย.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	78
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	84
ประวัติผู้วิจัย.....	87

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	49
2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของ ประชาชนที่ต้องการการได้รับความช่วยเหลือจากอุทกภัย ภาพรวมและรายด้าน....	51
3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของ ประชาชนด้านการเตรียมความพร้อมและการรองรับสถานการณ์.....	52
4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของ ประชาชนด้านการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ	53
5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของ ประชาชนด้านการดำเนินการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยา.....	55
6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของ ประชาชนด้านการป้องกันอุทกภัย.....	57

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 โครงการบรรเทาอุทกภัยของอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก.....	27
2 กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำอย่างเป็นระบบ.....	27

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในเดือนสิงหาคม 2554 จากอิทธิพลของพายุโซนร้อนนกเตนที่เคลื่อนสู่ภาคเหนือของประเทศไทยทำให้มีฝนตกชุกและมีฝนตกหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่ในภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่างโดยเฉพาะในช่วงมรสุมที่พัดผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนทำให้ประเทศไทยมีฝนฟ้าคะนองกระจายกับมีฝนตกหนักบางแห่งโดยเฉพาะบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งจังหวัดพิษณุโลกได้รับผลกระทบจากการไหลของน้ำป่า 3 เส้นทางคือน้ำที่มาจากจังหวัดเพชรบูรณ์น้ำที่มาจากแม่น้ำน่านและน้ำที่มาจากแม่น้ำยมจากสภาวะฝนตกหนักดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเสียหายของพืชผลการเกษตรเป็นจำนวนมากโดยจังหวัดพิษณุโลกมีอำเภอที่ได้รับความเสียหายได้แก่อำเภอเมืองพิษณุโลกอำเภอพรมพิรามและอำเภอบางระกำซึ่งเป็นอำเภอที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอบางระกำจะถูกน้ำท่วมขังเกือบทั้งปีสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอุทกภัยปี 2554 จังหวัดพิษณุโลกได้รับผลกระทบจากความเสียหายทั้งครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบพื้นที่การเกษตรเสียหายอย่างมาก

ผู้ว่าราชการจังหวัด ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ จึงได้นำเสนอรูปแบบการจัดการน้ำที่เรียกว่า "บางระกำโมเดล" ให้กับฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อคราวตรวจเยี่ยมพื้นที่น้ำท่วมที่บางระกำ โดยเสนอแนะแนวทางป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัยดังกล่าว ด้วยการแบ่งการแก้ไขปัญหามูลุฑกภัยที่เกิดผลกระทบจากแม่น้ำยมไหลล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่การเกษตรออกเป็นโครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำยม (โครงการแก้มลิงฝิ่งขวาของแม่น้ำยมอำเภอบางระกำ) และโครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยม (โครงการแก้มลิงบางระกำ) ฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตรจึงกำหนดให้อำเภอบางระกำเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุดและเป็นพื้นที่ต้นแบบการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเพื่อช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัยฟื้นฟูหลังน้ำลดและป้องกันแก้ไขปัญหามาเป็นระบบในระยะยาวหรือ "บางระกำโมเดล" โดยจะให้ป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาน้ำระดับประเทศ

กรมชลประทานจึงได้ดำเนินการตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการโดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมชลประทานคือการป้องกันดังนั้นจึงได้พิจารณาหาแนวทางบรรเทาอุทกภัยพื้นที่อำเภอบางระกำเนื่องจากอำเภอบางระกำเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำจึงได้รับผลกระทบจากแม่น้ำยมที่ไหลปามาจากทาง

ความต้องการในด้านเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชนที่มีต่อโครงการ “บางระกำโมเดล”ในพื้นที่อำเภอบางระกำต่อกรณีอุทกภัยที่ผ่านมา ซึ่งจะทำให้ทราบมาตรการที่เหมาะสมต่าง ๆ นับแต่การแก้ปัญหา การป้องกัน และการจัดการเชิงพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุด และรับทราบความต้องการของประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน เน้นผลได้และผลกระทบในมิติเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีต่อโครงการบางระกำโมเดลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำไปปรับปรุงปฏิบัติให้สอดคล้องในบริบทแวดล้อมของท้องถิ่นที่ต่างกันเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม” เป็นการศึกษาวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยในท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทย เพื่อรูปแบบการพัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาคในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ ได้แก่

- 1) เพื่อวิเคราะห์โครงการบางระกำโมเดลในเรื่องการพัฒนาพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและสังเคราะห์กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงระบบด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม
- 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีต่อโครงการบางระกำโมเดลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำไปปรับปรุงปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างเป็นระบบตามแผนงาน 2P 2R ของรัฐบาล
2. ศึกษามาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย (ด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการของประชาชนในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ทั้งสิ้น จำนวน 164,614 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนใน 11 ตำบลในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกประกอบด้วยประชาชน ผู้นำชุมชน ที่มีความหลากหลายเนื่องการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงควบคู่กับการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้กำหนดศึกษาครอบคลุมในเขตพื้นที่อำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่ 23 พฤศจิกายน 2554 ถึง 17 กุมภาพันธ์ 2555

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รับทราบแนวทางการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยในโครงการ“บางระกำโมเดล” และการพัฒนาโครงการไปสู่ต้นแบบในระดับภูมิภาค
2. ทราบถึงระบบและกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงระบบด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความต้องการของประชาชนในด้านเศรษฐกิจและสังคมในโครงการ“บางระกำโมเดล”
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมีต่อโครงการบางระกำโมเดลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำไปปรับปรุงปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

สมมติฐานของการวิจัย

บางระกำโมเดลจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม มีรูปแบบการพัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาค (Master Model at Regional Level) อีกทั้งเป็นการพัฒนาทั้งมิติเศรษฐกิจและสังคม หลังนำท่วงนำไปสู่การพัฒนาเชิงระบบอย่างยั่งยืนและนำไปสู่การพัฒนาด้านกายภาพ(Physical Development) เป็นที่มาแห่งแนวคิดของคำว่า “Water Way”

นิยามศัพท์เฉพาะ

บางระกำโมเดล คือ การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเชิงบูรณาการ จากแนวคิดระบบทางด่วนน้ำ (water way) เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย

บทที่ 2

แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม” เป็นการศึกษาวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยในท้องถิ่นที่ตีในประเทศไทย เพื่อรูปแบบการพัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาคในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเตรียมและวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอแนวคิดตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ
2. แนวคิดความพึงพอใจนโยบายสาธารณะ
3. นโยบายบางระกำโมเดลของรัฐบาล
4. มาตรการแผนงาน โครงการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยปี 2554
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ความหมายนโยบายสาธารณะ ปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะและจริยธรรมในการวางแผนสำหรับนโยบายสาธารณะ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายนโยบายสาธารณะ

ความหมายของคำว่านโยบายสาธารณะ มีนักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ได้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกันที่พออธิบายได้ว่า ไม่ว่ารัฐบาลสมัยใดก็ตามจะกำหนดนโยบายไว้ล่วงหน้าเป็นแนวทางซึ่งน่าจะใครจะนำนโยบายไปใช้ที่ไหนภายใต้กรอบที่กำหนดไว้เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในนโยบายของรัฐบาลนั้น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เสนอความหมายของนโยบายสาธารณะจากนักวิชาการ ดังต่อไปนี้

ทิพาพร พิมพิสุทธิ (2543, หน้า 113) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะหมายถึง ผลจากการตัดสินใจของรัฐบาล รัฐบาลกำหนดนโยบายโดยการตัดสินใจของรัฐบาลว่าอะไรคือปัญหาการ

ตัดสินใจดำเนินการแก้ไขปัญหา การเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดและการออกกฎหมายบังคับใช้และได้ตั้งข้อสังเกตในการพิจารณานโยบายสาธารณะว่าการเมือง นโยบายกับการบริหารแยกออกจากกันเด็ดขาดไม่ได้ แน่นนอนที่สุดว่าการเมืองกับการบริหารเปรียบเสมือนหัวและก้อยของเหรียญอันเดียวกันนักการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายซึ่งมาจากการวิเคราะห์ปัญหาทุกขี้อันของประชาชน ส่วนนักบริหารเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล ทั้งสองฝ่ายต่างทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยระบุแนวความคิดเกี่ยวกับกรอบความคิดเรื่องนโยบาย ดังนี้

นโยบายคือ กิจกรรมทางการเมือง นโยบายถูกนำมาปฏิบัติโดยข้าราชการ สถาบันของรัฐ รัฐบาลในฐานะผู้กำหนดนโยบายเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยชอบธรรมและประชาชนมีความเชื่อถือกฎหมายเพราะมีความถูกต้องและเป็นธรรม คนในสังคมเคารพกฎหมายประกาศใช้กับทุกคนในสังคม รัฐบาลสามารถจะเอาผิดกับผู้ไม่ปฏิบัติตามนโยบายได้ เช่น กฎหมายหรือ พ.ร.บ. การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

นโยบายคือการกระจายผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมกลุ่มผลประโยชน์จะมีอิทธิพลต่อการผลักดันให้มีนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มชาวนาข้าวเรียกร้องให้รัฐบาลมีนโยบายห้ามทำนาทุ่งที่ต้องใช้น้ำเค็มบริเวณที่เป็นน้ำจืด เพราะมีผลกระทบต่อนาข้าวและสวนผักผลไม้ที่อยู่ในบริเวณรอบ ๆ ส่วนกลุ่มผู้ลงทุนเลี้ยงกุ้งได้เรียกร้องให้รัฐบาลส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งเพราะได้ลงทุนเลี้ยงไว้แล้ว ทั้งสองฝ่ายได้พยายามผลักดันความต้องการของกลุ่มให้เป็นนโยบายของรัฐ

นโยบายคือ ความพึงพอใจของชนชั้นนำในสังคม ผู้นำเป็นผู้กำหนดนโยบายซึ่งเกิดจากความพอใจ ค่านิยมและประสบการณ์ของผู้นำเป็นสำคัญ ประชาชนคือผู้รับฟังและปฏิบัติตามนโยบาย นโยบายคือการวิเคราะห์โดยใช้หลักเกณฑ์และเหตุผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในกรณีนี้ นักวิเคราะห์จะต้องพยายามแสวงหาความมีประสิทธิภาพสูงสุดของนโยบายโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ ดังนี้

1. นักวิเคราะห์รู้และเข้าใจในเรื่องค่านิยมของคนในสังคม
2. นักวิเคราะห์รู้ทางเลือกทุกทาง (All Alternative)
3. นักวิเคราะห์รู้และเข้าใจผลลัพธ์ทั้งหมดของทางเลือกเหล่านั้น

นโยบายคือ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีขั้นตอนของกิจกรรมของรัฐ ในอดีตนโยบายเดิมของรัฐที่ได้มีการวิเคราะห์แล้วจะเป็นฐานสำคัญในการสร้างนโยบายใหม่ต่อไป สรุปคือนโยบายใหม่เป็นส่วนที่เพิ่มขึ้นจากนโยบายเดิมนั้นเอง วิธีการนี้ใช้หลักรัฐศาสตร์มาอธิบายซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับวิธีการวิเคราะห์โดยใช้เหตุผลและผลในเชิงเศรษฐศาสตร์

จากการศึกษาความหมายนโยบายสาธารณะของทิพาพร พิมพิสุทธิ์ พอสรุปได้ว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง รัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบายซึ่งมาจากกรวิเคราะห์ปัญหาทุกชีวิตของประชาชน ส่วนนักบริหารเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผล ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและให้เป็นที่ไปตามเป้าหมาย

กุลธนา ธนาพงศธร (2539, หน้า 9) กล่าวว่านโยบายสาธารณะหมายถึง แนวทางกว้าง ๆ ที่รัฐบาลไม่ว่าสมัยใดก็ตามได้กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางซึ่งนำไปสู่การกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้นตามมาทั้งเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั่นเอง

อนันต์ เกตุวงศ์ (2543, หน้า 29-30) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะหมายถึง การปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

มยุรี อนุมานราชธน (2547, หน้า 39) กล่าวว่านโยบายสาธารณะหมายถึง เครื่องมือในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ของสังคม ภายใต้กรอบคิดในกระแสหลักภาครัฐมีอิสระในการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างเต็มที่ แต่กรอบคิดในกระแสทางเลือกภาครัฐต้องกำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นปัจจัยแวดล้อมของนโยบายบุคคลและองค์การที่มีอำนาจตัดสินใจในนโยบาย ตลอดจนการคำนึงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจ

เดชรัตน์ สุขกำเนิด, วิชัย เอกพลาการ และ บัณฑิต เกษสมบุรณ์ (2545, หน้า 14) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะหมายถึง การดำเนินงานโดยฝ่ายต่าง ๆ ในสังคม โดยไม่จำเป็นต้องได้รับประกาศอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล เพราะนโยบายสาธารณะก็คือ "ทิศทางหรือแนวทางที่สังคมโดยภาพรวมเห็นหรือเชื่อว่าควรที่จะดำเนินการไปในทางนั้น" ซึ่งทิศทางหรือแนวทางนั้นอาจเกิดขึ้นมาจากความริเริ่มของรัฐบาล ของภาคเอกชน หรือของภาคประชาชนก็ได้

อำพล จินดาวัฒน์ (2546, หน้า 7) กล่าวว่านโยบายสาธารณะหมายถึง คำประกาศหรือข้อเขียนที่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือเป็นทางการ แต่อยู่ที่ "กระบวนการ" ของการ

ดำเนินการให้ได้มาซึ่งนโยบายสาธารณะมากกว่า โดยกระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะที่ดีต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสังคมเข้ามาทำงานร่วมกัน โดยร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ร่วมกำหนดทิศทางหรือแนวทางของนโยบายสาธารณะร่วมดำเนินการตามนโยบายเหล่านั้น ร่วมติดตามผลและร่วมทบทวนนโยบายสาธารณะเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อเนื่อง

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2550, หน้า 21) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะว่า เป็นกิจกรรมที่ รัฐบาลเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำโดยใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคมมีผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะได้แก่ ผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการ และประมุขของประเทศ

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงศ์ (2540 :หน้า 7) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะว่า เป็นแนวทางการปฏิบัติของรัฐบาล ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์แน่นอนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คือเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคตและเพื่อก่อให้เกิดสิ่งที่พึงปรารถนา รัฐบาลมีความจริงใจและนโยบายเป็นบวกหรือลบหรืออาจเป็นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำก็ได้

เสถียร เหลืองอร่าม (อ้างในถิรวัฒน์ คำวังจันทร์, 2544 หน้า 23) กล่าวว่านโยบายสาธารณะ หมายถึงข้อความหรือหัวข้อที่ได้กำหนดเพื่อให้บริหารปฏิบัติตามทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังปัญญา นโยบายจะกำหนดขอบเขตเอาไว้กว้าง ๆ เพื่อปล่อยให้ผู้บริหารใช้ความคิดริเริ่มและตัดสินใจในการแปลความหมายของนโยบายบางอย่าง การวางแผนนั้นรวมหมายถึง การจัดทำและการใช้นโยบายต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยกำหนดว่าจะต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้บรรลุผลงานตามประสงค์ อีกความหมายหนึ่งนั่นคือ นโยบายสาธารณะ หมายถึงการตกลงปลงใจขั้นต้นในการกำหนดแนวทางกว้าง ๆ เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การจัดทำนโยบายนั้นอาจจะกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือกล่าวด้วยวาจาก็ได้ หรืออาจกำหนดขอบเขตไว้โดยปริยายเพื่อเป็นแนวทางสำหรับที่จะลงมือปฏิบัติงาน นโยบายในการบริหารจะเผยให้เห็นความตั้งใจของฝ่ายบริหาร นโยบายถ้าจะพูดกันไปแล้วเป็นเรื่องกว้างแต่ต้องกำหนดไว้ให้เข้าใจได้ ให้ยืดหยุ่น ไม่หยุดนิ่ง และต้องมีการแปลความหมายในการใช้ถ้อยคำด้วย

ดาเยต์, โทมัส อาร์ (Dye, Thomas R., อ้างในถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์ 2541, หน้า 4) กล่าวว่า "นโยบายสาธารณะ หมายถึงอะไรก็ตามที่รัฐบาลตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ"

นาเกล (nagel, อ้างในกุลชญา เว้นแก้ว 2550, หน้า 7) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลเพื่อจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของสังคมเช่น ปัญหานโยบายต่างประเทศ ปัญหาการป้องกันสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

อายสโตนน์ (Eyestone, อ้างในกุลชญา เว้นแก้ว 2550, หน้า 7) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะว่า เป็นความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐบาลกับสิ่งแวดล้อม

แอมเดอร์สัน (Anderson, อ้างในกุลชญา เว้นแก้ว 2550, หน้า 7) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง แนวทางปฏิบัติ (ของรัฐบาล) ที่กำหนดวัตถุประสงค์แน่นอน เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลจัดการกับปัญหาหรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจ

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายนโยบายสาธารณะ พอสรุปได้ว่านโยบายสาธารณะ เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งทิศทางหรือแนวทางนั้นอาจเกิดขึ้นมาจากความริเริ่มของรัฐบาลของภาคเอกชนหรือของภาคประชาชนก็ได้ โดยกระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะที่ดีต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสังคมเข้ามาทำงานร่วมกัน

1.2 ปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ มีประเด็นที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นแนวคิดของรัฐบาลที่จะดำเนินการทำอะไร อย่างไร เพียงใดและเมื่อใด โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงปัจจัยเหล่านี้ ดังต่อไปนี้

มยุรี อรุณานราชธน (2547, หน้า 39-40) กล่าวว่า ประเด็นปัจจัยที่สำคัญของนโยบายสาธารณะ มีดังนี้

1.2.1 ปัจจัยแวดล้อมทางนโยบาย (policy environment factors) มีปัจจัยจำนวนมากที่ประกอบกันเข้าเป็นสภาพแวดล้อมได้กำหนดขอบเขตของการกำหนดนโยบาย ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ผู้กำหนดนโยบายต้องตัดสินใจไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามข้อจำกัดหรือเงื่อนไขนั้น

๗ ผู้กำหนดนโยบายนอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบพื้นฐานในการกำหนดนโยบายสาธารณะแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ (environment factors) ที่สังคมหนึ่ง ๆ มีอยู่ด้วย ทั้งนี้เพราะปัจจัยที่กล่าวถึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถจำแนกประเภทของปัจจัยออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือปัจจัยแวดล้อมภายนอกระบบการเมือง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และปัจจัยแวดล้อมภายในการเมือง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการเมือง ผู้นำ จิตวิทยาการบริหาร

1.2.2 รัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบายรัฐ (state) หมายถึงชุมชนทางการเมืองที่ประชาชนร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อให้พ้นจากการควบคุมของรัฐบาลอื่น ๆ ชุมชนนี้มีดินแดนและประชากรแน่นอน และมีสถาบันที่ใช้อำนาจอธิปไตยทำหน้าที่แทนรัฐ และมีอำนาจสูงสุดในการกำหนดกฎเกณฑ์บังคับใช้กับประชาชนทุกคนได้ จากความหมายข้างต้น ถ้าพิจารณาถึง "สถาบัน" ที่กระทำหน้าที่แทนรัฐ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยรัฐสภา และสถาบันที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติอื่น ๆ ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และตัดสินใจออกกฎหมายบางประเภท และฝ่ายตุลาการ ประกอบด้วยศาลระดับต่าง ๆ ทำหน้าที่ตีความตีบทกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมถึงการพิจารณาคดีความต่าง ๆ รัฐชาติมีอำนาจอธิปไตย ทั้ง 3 อำนาจ โดยมีการแบ่งแยกการใช้อำนาจ เพื่อให้เกิดการควบคุมอำนาจและถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน รูปแบบการใช้อำนาจอธิปไตยโดยรวมได้กำหนดให้ทุกระดับโดยเฉพาะส่วนท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญได้อย่างอิสระในเรื่องใดและระดับใด นอกจากนี้ ภาครัฐมีอิทธิพลต่อปัจเจกบุคคล โดยการบังคับ การกำหนดกฎระเบียบและการใช้อำนาจ

1.2.3 ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายสาธารณะนอกจากสถาบันหลัก ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างเป็นทางการแล้ว (office policy making) ยังมีผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไม่เป็นทางการ (unofficial policy making) ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และประชาชนทั่วไป ซึ่งไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย

พอสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะ มีประเด็นปัจจัยที่สำคัญของนโยบายสาธารณะ คือ ปัจจัยแวดล้อมทางนโยบาย (policy environment factors) จะส่งผลให้ผู้กำหนดนโยบายต้องตัดสินใจไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามข้อจำกัด หรือเงื่อนไขนั้น ๆ รัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบายโดยรัฐจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์บังคับใช้กับประชาชน ได้แก่ ฝ่ายนิติ

บัญญัติ ประกอบด้วยรัฐสภา และสถาบันที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติอื่น ๆ ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและตัดสินใจออกกฎหมายบางประเภทและฝ่ายตุลาการ ประกอบด้วยศาลระดับต่าง ๆ ทำหน้าที่ตีความตีความกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมถึงการพิจารณาคดีความต่าง ๆ และ ผู้มีส่วนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างเป็นทางการแล้ว (office policy making) และมีผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไม่เป็นทางการ (unofficial policy making) ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และประชาชนทั่วไป ซึ่งไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย

1.3 องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2543 หน้า 26-27) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะมีปัจจัยสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1.3.1 เป็นแนวทางการปฏิบัติกว้าง ๆ (a guide of action) ซึ่งกำหนดโดยรัฐบาลหรือข้าราชการระดับสูง (ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย) นโยบายจะเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ไม่มีรายละเอียดหรือค่อนข้างเป็นนามธรรม (abstract) เพื่อให้ข้าราชการแปลงเป็นรูปธรรม (concrete) ก่อนนำไปปฏิบัติซึ่งอาจกระทำในรูปแบบของแผนงานหรือโครงการก็ได้ สำหรับผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายนั้น คือ รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลกลางหมายถึง คณะรัฐมนตรีซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยทุกกระทรวงและทบวงทุกส่วนของรัฐบาล ท้องถิ่นคือหน่วยงานปกครองท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล สามารถตัดสินใจดำเนินกิจการของตนเองตามกฎหมาย นั่นคือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยการปกครองในรูปแบบพิเศษอื่น ๆ เช่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

1.3.2 มีวัตถุประสงค์แน่นอนไม่ว่าอย่างใดก็อย่างหนึ่ง วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งซึ่งผู้ตัดสินใจจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ตีนั้นจะต้องชัดเจน วัดได้ และสอดคล้องกับความ เป็นจริงหรือปฏิบัติได้ วัตถุประสงค์ของนโยบายแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน (to solve existing problems) เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (to prevent future problems) เพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา (to bring about desirable) ผู้ออก

นโยบายมีความตั้งใจจริงที่จะให้มีนโยบายไปปฏิบัติถ้าการกำหนดนโยบายออกมาเพื่อตอบสนองของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยไม่มีความจริงใจและจริงจังที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลก็คือเป็นนโยบายสาธารณะ

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2550, หน้า 25) อธิบายว่า นโยบายสาธารณะที่ดีต้องสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชนเมื่อถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเสมอภาคทั่วหน้า หากนโยบายสาธารณะมีลักษณะในทางตรงกันข้ามจะส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ยากจน ด้อยการศึกษา และคุณภาพต่ำ

ประเวศ วสี (2547, ไม่ระบุหน้า) กล่าวว่า กระบวนการนโยบายสาธารณะควรประกอบด้วย กุศล 3 ประการ คือ 1) เป็นกระบวนการทางปัญญา ใช้หลักฐานข้อเท็จจริงที่ผ่านการวิเคราะห์มาอย่างดีจนเป็นความรู้ ที่เรียกเป็นการสร้างนโยบายที่อยู่บนฐานของความรู้ (knowledge-based policy formulation) 2) เป็นกระบวนการทางสังคม นโยบายกระทบสังคมทั้งหมดอย่างรุนแรงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือสังคมควรเข้ามามีบทบาทร่วมเรียนรู้กำหนดนโยบาย เป็นกระบวนการเปิดเผยโปร่งใสและเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 มาตรา 76 กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 3) กระบวนการทางศีลธรรม กระบวนการนโยบายสาธารณะ ควรมีอุดมคติเพื่อความถูกต้องดีงามและประโยชน์สูงสุดของคนทั้งหมดไม่แบ่งเรือนเพื่อรักษาประโยชน์เฉพาะกลุ่ม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2543, หน้า 52) กล่าวว่า แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารนโยบายสามารถจำแนกเป็น 3 กลุ่มแนวคิดหลัก ได้แก่ กลุ่มแนวคิดแบบคลาสสิก ดันหนึ่งเน้นเรื่องกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารตามหลักของแมกซ์ เวเบอร์ และอีกด้านหนึ่งเน้นเทคนิควิธีการของกระบวนการบริหาร กลุ่มคลาสสิกขององค์กรบริหารจะเน้นเรื่องงานแต่ไม่เน้นเรื่องคนกลุ่มแนวคิดแบบนีโอคลาสสิก มองปัญหาองค์กรโดยเน้นเรื่องคนหรือเรื่องพฤติกรรมองค์กรเป็นหลัก เน้นเรื่องการสร้างทีมงาน จิตวิทยาองค์กร มนุษยสัมพันธ์ในองค์กร แรงงานสัมพันธ์ เป็นต้นกลุ่มแนวคิดองค์กรสมัยใหม่ เน้นเรื่องระบบและกระบวนการสังคม โดยมององค์กรเป็นระบบย่อยในระบบใหญ่ของสังคม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยกับระบบใหญ่มีผลกระทบมีการปรับตัวเข้าหากัน และมีคุณภาพของระบบ เป็นต้น

ครูบาสุทธินันท์ ปรัชญาพฤทธิ์, เลิศชาย ศิริชัย (2548, หน้า 87-91) ได้กล่าวถึง ทักษะคติการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ : นโยบาย มาตรการ การปฏิบัติ นโยบายเป็นอำนาจของฝ่าย

การเมืองเป็นตัวบอกทิศทางส่วนมาตรการเป็นอำนาจของฝ่ายราชการเป็นฝ่ายบอกวิธีการ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะไม่ใช่เป็นเพียงคำพูดเท่านั้นต้องดำเนินการไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้วยเมื่อผลักดันนโยบายได้แล้วย่อมหมายถึงผู้กำหนดนโยบายรับและเห็นชอบ แต่มักพบว่าระดับปฏิบัติยังไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายได้ ฉะนั้นผู้เคลื่อนนโยบายจึงควรลงไปขับเคลื่อนในระดับปฏิบัติด้วย แต่สำคัญคือระดับมาตรการหรือการนำเสนอนโยบายไปปฏิบัติเนื่องจากในระดับของมาตรการมีความเป็นวิชาการสูงไม่เหมือนระดับนโยบาย
2. การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะผ่านหน่วยราชการจะต้องสอดคล้องกับตัวชีวิตของส่วนราชการนั้น และหรือวิธีการที่เข้าไปขับเคลื่อนควรเลือกองค์กรที่เปิดรับและอ่อนตัวพอและมีการระดมความร่วมมือกับนักวิชาการจึงจะทำให้การเคลื่อนนโยบายนั้นเร็วขึ้นสิ่งที่ทำให้การเคลื่อนนโยบายได้ยากในส่วนราชการคือการนำภูมิปัญญาสถาบันแนวทางการเสนอนโยบาย 2 แบบการเสนอนโยบายสาธารณะ การเสนอนโยบายต่อสาธารณะใด ๆ ก็ตามการเสนอนโยบายต่อรัฐบาลต้องเป็นเรื่องที่รัฐบาลสนใจและโดนใจโดยเฉพาะถ้าเป็นเรื่องที่นักการเมืองหาเสียงกับคนยากจนไว้ นักการเมืองจะคว้าไปฉะนั้นต้องเลือกโจทย์และกำหนดประเด็นปัญหานั้นออกมาเป็นตัวสานต่อบทบาทของรัฐต่อนโยบายสาธารณะ มีข้อสังเกตว่ารัฐบาลไม่ใช่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับระบบราชการ

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2548, หน้า 92-93) ได้เสนอแนวทางการวิเคราะห์เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ กล่าวว่า การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเพื่อเป็นบทเรียนอาจเริ่มโดยนำกรณีศึกษามาดู ทั้งกรณี Top down และกรณี Bottom up และมีกรณีที่ดีว่าสำเร็จหรือล้มเหลวในการวิเคราะห์ต้องจำแนกแยกแยะให้ดี เช่น คิดว่าผลักดันรัฐธรรมนูญสำเร็จ โดยเสนอลำดับขั้นตอนดังนี้ขั้นที่ 1 ดูวิชาการเรื่องนั้นมีความเข้มข้นกินใจหรือไม่ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) 4 กลุ่ม ได้แก่ การเมือง ราชการ ธุรกิจ สื่อ ประชาชนและท้องถิ่น วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่าง ผู้ได้รับผลประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ขั้นที่ 3 วิเคราะห์เวลาและแนวโน้มของนโยบายสาธารณะขั้นที่ 4 เมื่อวิเคราะห์แล้วต้องดูว่า Road map คืออะไร การจัดการกับ Stakeholders อย่างไรจากองค์ประกอบของนโยบายสาธารณะที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่านโยบายสาธารณะมีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญ คือ แนวทางการปฏิบัติของนโยบายสาธารณะเป็นลักษณะ กว้าง ๆ ซึ่งกำหนดโดยรัฐบาลหรือข้าราชการระดับสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่

กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา และผู้ออกนโยบายมีความตั้งใจที่จะให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อตอบสนองของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล

1.4 จริยธรรมในการวางแผนสำหรับนโยบายสาธารณะ

Ackoff (1970, pp.6-20) อ้างในบทความของ รศ.ดร.พลศักดิ์ จิรไกรศิริ ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับจริยธรรมในการวางแผนสำหรับนโยบายสาธารณะไว้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มนักวางแผนที่มุ่งการวางแผนให้เกิดความพอใจในระดับหนึ่งคือมุ่งแผนที่ดีพอสมควรมิใช่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ นักวางแผนกลุ่มนี้จะพยายามเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์การให้น้อยที่สุดเพื่อลดแรงต่อต้านจากสมาชิกภายในองค์การใช้ทรัพยากรในการวางแผนให้น้อยที่สุด การปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะให้ปฏิบัติให้น้อยที่สุด การพยายามรักษาสถานการณ์ดั้งเดิมขององค์การอาจเป็นที่ยอมรับได้ของสมาชิกในองค์การแต่เมื่อนานไปประชาชนจะไม่ยอมรับโดยเฉพาะผู้กำกับนโยบายสาธารณะจะไม่ยอมรับแน่นอนเพราะผลกระทบของการปฏิบัติตามแผนแบบนี้จะก่อให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาทางสังคมหรือไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่เมื่อสังคมเห็นว่าการวางแผนนี้ไม่ถูกต้องไม่ตั้งามต่อสาธารณชนนักวางแผนแนวนี้ย่อมไม่ค่อยจะมีจริยธรรมเท่าใดการพยายามรักษาสถานภาพเดิมขององค์การย่อมขาดจริยธรรมแห่งการยอมรับจากปวงชน

2. กลุ่มนักวางแผนที่มุ่งตอบสนองที่ดีที่สุดนักวางแผนกลุ่มนี้พยายามจะใช้ทรัพยากรในการบรรลุเป้าหมายขององค์การให้น้อยที่สุดแต่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติตามแผนในขณะเดียวกันก็พยายามให้เกิดความสมดุลระหว่างผลประโยชน์กับการลงทุนให้มากที่สุดนักวางแผนกลุ่มนี้ได้ใช้แนวการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ในการวางแผนคือใช้แนวทางปริมาณและยึดหลักเหตุผลความสำเร็จของการวางแผนจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยของข้อมูลที่สมบูรณ์และเที่ยงตรงมากพอที่จะมากำหนดแผนที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการวางแผน จริยธรรมของนักวางแผนกลุ่มนี้จึงอยู่ที่การปฏิบัติตามแผนที่มุ่งประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุดตามเป้าหมายของนโยบายสาธารณะนั้นๆผลกระทบที่ติดตามมาหลังจากการปฏิบัติตามแผนแล้วก็คือการยอมรับของสังคม

3. กลุ่มนักวางแผนที่มุ่งการปรับตัวขององค์การนักวางแผนกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าค่านิยมหลักของการวางแผนมิได้อยู่ที่ "แผน" แต่อยู่ที่ "กระบวนการวางแผน" กล่าวคือการวางแผนที่มี

ประสิทธิผลจะต้องกระทำโดยการมีส่วนร่วมของนักบริหารที่รับผิดชอบในทุกส่วนขององค์การและควรจะมีแผนการจัดโครงสร้างองค์การและจัดระบบการจัดการใหม่เพื่อลดอุปสรรคที่จะก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรเวลาและโอกาสในการเติบโตขององค์การจริยธรรมของนักวางแผนกลุ่มนี้จึงอยู่ที่การมีส่วนร่วมในกาวางแผนของสมาชิกภายในองค์การเพื่อจะได้ปรับปรุงโครงสร้างขององค์การและวิธีการจัดการใหม่ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนเพื่อจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นอกจากการสังเกตจริยธรรมในปรัชญาการวางแผนแล้วยังสามารถพิจารณาได้จากการวางแผนเป็นทางการและไม่เป็นทางการการวางแผนที่เป็นทางการจะมีจริยธรรมของนักวางแผนมากกว่าการวางแผนที่ไม่เป็นทางการดังนี้มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับผลประโยชน์ของมหาชนมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนรับรู้กันทั่วไปในองค์การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวางแผนเป็นข้อมูลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุดใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุดการวางแผนกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรจึงเป็นการวางแผนที่เป็นภวนิสัยมากกว่าอัตวิสัยการวางแผนที่ประกอบด้วยกระบวนการวางแผนที่เป็นขั้นตอนจึงสามารถพัฒนาและถ่ายทอดได้อย่างเป็นระบบการวางแผนจะเกิดการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นักวางแผนที่มีจริยธรรมจะวางแผนอย่างเป็นทางการจึงใช้หลักการวางแผนร่วมกับสมาชิกในองค์การส่วนนักวางแผนที่ไม่ค่อยมีจริยธรรมจะวางแผนอย่างไม่เป็นทางการไม่เป็นลายลักษณ์อักษรสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขปรับปรุงได้ตลอดตามความพึงพอใจของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเป็นสำคัญมิได้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์มาอย่างรอบคอบโดยใช้หลักเหตุผลเป็นเกณฑ์ยิ่งกว่านั้นยังนิยมใช้วิจารณญาณและประสบการณ์ส่วนตัวในการตัดสินใจในการวางแผนการใช้ดุลยพินิจส่วนตัวแบบนี้จะทำให้นักวางแผนไม่ค่อยคำนึงถึงเป้าประสงค์ของนโยบายสาธารณะเมื่อไม่มีแนวทางที่ชัดเจนไม่มีระบบไม่มีความต่อเนื่องแผนที่กำหนดไว้จึงกระทำให้สำเร็จได้ยากมากสาธารณชนจึงได้รับประโยชน์น้อยองค์การและผู้กำหนดนโยบายก็เสียชื่อเสียงไม่ได้รับความเชื่อถืออีกต่อไป

Holt,1993:144, Robbins and Coulter,1996:231 (อ้างในบทความของ รศ.ดร. พลศักดิ์ จิรไกรศิริ) ได้กล่าวว่า เมื่อมีภารกิจอันเกิดจากนโยบายสาธารณะคณะกรรมการขององค์การจะต้องกำหนดเป้าหมายอย่างมีจริยธรรมเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงวางแผน “แผนกลยุทธ์” (Strategic Planning) อย่างมีจริยธรรมด้วยเมื่อผู้บริหารระดับกลางนำแผนนี้ไปวาง “แผนบริหาร” (Managerial Planning) ก็ต้องคำนึงถึงจริยธรรมด้วยสุดท้ายผู้บริหารระดับนี้ก็ต้องวาง

“แผนปฏิบัติ” (Operational Planning) อย่างมีจริยธรรมเพื่อสะท้อนถึงแผนบริหารที่มีจริยธรรมนักวางแผนทุกระดับจึงต้องเป็นกลุ่มคนที่มีจริยธรรมและทำให้แผนระดับต่ำลงมาไม่ค่อยมีจริยธรรมด้วย และการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะโดยทั่วไปจะต้องอยู่ภายใต้กรอบของจริยธรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะกับผู้เกี่ยวข้องในนโยบายสาธารณะนั้นเป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงจริยธรรมเมื่อจะต้องตัดสินใจเลือกระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องเป็นความจริงหรือไม่ที่นักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะจะยึดมั่นในประโยชน์ของมวลชนเป็นฐานความคิดในการตัดสินใจวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

ถ้าหากจะวิเคราะห์นโยบายสาธารณะจากจุดยืนของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก็จะสามารถหาคำตอบสำหรับคำถามข้างต้นได้กล่าวคือสาธารณชนมักมีความเห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเป็นการหาเหตุผลมาสนับสนุนข้อโต้แย้งของผู้กำหนดนโยบายถ้าเป็นนักบริหารจะเห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเป็นความพยายามที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลถ้าเป็นนักวิชาชีพจะเห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายเป็นการแสวงหานโยบายที่ดีกว่าเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้มากยิ่งขึ้นแต่ถ้าเป็นนักการเมืองจะเห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเป็นการแสวงจุดยืนของตนเพื่อให้ประชาชนนิยมชมชอบส่วนนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมีความเห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายเป็นการแสวงหาความจริงเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ (ปัญหา) ที่เกิดขึ้น (Barnes and Dubnick, 1980:123) ทศนภาพที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มีส่วนสะท้อนจริยธรรมในสังคมที่ว่าการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะก็เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาทางสังคมให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไม่ว่าผลของการแก้ไขปัญหาจะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์มากขึ้นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้รับประโยชน์บ้างก็เป็นเรื่องความมีจริยธรรมทั้งสิ้น

Dunn (1994, อ้างในบทความของ รศ.ดร. พลศักดิ์จิระไกรศิริ) กล่าวว่าไว้ว่า นักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมักเริ่มต้นการวิเคราะห์นโยบายด้วยการตรวจสอบทางจริยธรรมขั้นพื้นฐาน 3 ประการคือ ค่านิยมเป็นการแก้ไขปัญหาทางสังคมย่อมมีผลโดยตรงต่อสาธารณชนการยอมรับการแก้ไขปัญหาจะขึ้นอยู่กับค่านิยมของสาธารณชนความจริงของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมค่านิยมของผู้วิเคราะห์นโยบายสาธารณะอาจบิดเบือนความจริงของปัญหาเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้การกระทำ ประชาชนกลุ่มใดจะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดจากการแก้ไขปัญหาทางสังคม

คำถามทางจริยธรรมขั้นพื้นฐานนี้ทำให้เห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องจริยธรรมอย่างน้อย 4 ประการ (Quade, 1982:45 , อ้างในบทความของ รศ.ดร.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ) ปัจจัยแห่งความสำเร็จการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะจะช่วยให้รู้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งเสริมให้นโยบายสาธารณะประสบความสำเร็จและมีปัจจัยใดบ้างที่เป็นอุปสรรคที่ต้องกำจัดก่อนปฏิบัติตามนโยบายถ้าผู้ตัดสินใจนโยบายรู้ล่วงหน้าว่าจะมีหลายปัจจัยที่ทำให้นโยบายประสบความสำเร็จแต่ก็ปล่อยให้มีการทำตามนโยบายนั้นแสดงผู้ตัดสินใจนโยบายขาดจริยธรรมของการเป็นนักบริหารสองคือ ทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาสังคมนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะจะต้องวิเคราะห์ทางเลือกในนโยบายแบบเปรียบเทียบเพื่อค้นหาแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริงได้และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและเป็นทางเลือกที่สามารถแก้ไขปัญหาสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามคือ การเตรียมการแก้ไขผลกระทบของนโยบายสาธารณะนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะจะช่วยประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะเพราะไม่มีทางเลือกใดในนโยบายนี้ที่ไม่จุดอ่อนเมื่อรู้ล่วงหน้าแล้วว่ามีจุดอ่อนที่ใดก็ต้องเตรียมการแก้ไขผลกระทบแต่เบื้องต้นเพื่อทำให้ผลกระทบเกิดผลเสียน้อยที่สุดเพื่อให้สาธารณชนยอมรับนโยบายสาธารณะนั้นๆ ให้มากที่สุดการยอมรับว่านโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของสังคมถือเป็นจริยธรรมสำคัญสำหรับนักบริหารมากและสุดท้ายคือ ปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขในนโยบายสาธารณะนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะจะรู้ล่วงหน้าว่าจะมีปัญหาใดบ้างที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขในทางเลือกนโยบายไม่ว่าจะด้วยเหตุผลประการใดก็ตามทำให้ต้องหยิกยกปัญหาทางสังคมที่ยังค้างค้างในการปฏิบัติตามนโยบายมาประมวลไว้ในทางเลือกนโยบายในอนาคตเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปจึงเท่ากับสนองต่อความต้องการของสาธารณชนความล่าช้ายังดีกว่าการไม่ทำอะไรเลยความตระหนักผู้รับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาทางสังคมถือเป็นจริยธรรมอย่างหนึ่งของนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

ความมีจริยธรรมของนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะสามารถสังเกตได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะว่าเป็นศาสตร์หรือไม่โดยทั่วไปนักวิชาการเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบาย (Hog wood and Gunn, 1984:7-10) ได้กำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ ดังนี้การตัดสินใจปัญหา (agenda setting) การกลั่นกรองประเด็นนโยบาย (issue filtration) การนิยามประเด็นปัญหา (issue definition) การพยากรณ์ทางเลือก (alternative forecasting) วัตถุประสงค์และการจัดลำดับ (setting objectives and priorities) การวิเคราะห์ทางเลือก (options analysis) การนำนโยบายไปปฏิบัติและการกำกับ (policy implementation and monitoring) การประเมินผลและการทบทวน (evaluation and review) การคงไว้หรือการยกเลิก (policy maintenance and termination)

ขั้นตอนของการวิเคราะห์นโยบายสำนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะสามารถกระทำตามขั้นตอนอย่างถูกต้องย่อมมีใจเป็นกลางในการรักษาหรือยกเลิกนโยบายสาธารณะใดๆ และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามนโยบายนี้จะมีผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมากสำนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะขาดความเป็นกลางไม่ทำตามศาสตร์แห่งการวิเคราะห์ย่อมมีใจเอียงและเลือกปฏิบัติต่อนโยบายสาธารณะอันจะนำมาซึ่งความเสียหายแก่ประชาชนนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะที่มีจริยธรรมย่อมต้องหลีกเลี่ยงการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะแบบเดาสุ่มโดยอ้างความเร่งรีบบ้างงบประมาณมีน้อยบ้างมีบุคลากรไม่เพียงพอบ้างเพราะสังคมย่อมล่วงรู้ความมีอคติของนักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเมื่อเวลาผ่านไปช่วงหนึ่งและเมื่อยังปฏิบัติตามนโยบายนั้นก็ยิ่งพบปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้นแทนที่จะลดลง

การก่อรูปนโยบายสาธารณะ (อ้างในบทความของ รศ.ดร. พลศักดิ์จิรไกรศิริ) กล่าวว่า การก่อรูปนโยบายสาธารณะ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการนโยบายสาธารณะโดยมีจุดเริ่มต้นจากสภาพปัญหาของปัจเจกชนก่อน (individual problem) เมื่อปัจเจกชนที่มีปัญหามีจำนวนเพิ่มขึ้นปัญหาของปัจเจกชนก็จะกลายเป็นปัญหาของสาธารณะ (public problem) เมื่อปัญหาสาธารณะมีผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชนรัฐบาลจะต้องให้ความสนใจในการหยิกยกไปเป็นปัญหานโยบาย (policy issue) เพราะเป็นปัญหาที่รัฐบาลจะต้องเร่งรัดในการแก้ไขให้ประสบความสำเร็จโดยเร็วมิฉะนั้นปัญหานโยบายจะกลายเป็นวิกฤตการณ์นโยบาย (policy crisis) ซึ่งแก้ไขได้ยากมากโดยเฉพาะการแก้ไขวิกฤตการณ์นโยบายมักก่อให้เกิดความสูญเสียที่หลีกเลี่ยงไม่ได้การก่อรูปนโยบายสาธารณะจึงมีความเกี่ยวข้องกับหลักจริยธรรมของสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน

การก่อรูปนโยบายสาธารณะมีองค์ประกอบตั้งแต่การระบุปัญหานโยบายการนำเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์จริยธรรมในการก่อรูปนโยบายสาธารณะจึงเริ่มต้นที่การวิเคราะห์สภาพของปัญหาสาธารณะให้ชัดเจนเพื่อให้มั่นใจว่าปัญหานโยบายเหล่านี้เป็นปัญหาของสาธารณชนกลุ่มใดถ้าแก้ไขแล้วใครจะได้ใครจะเสียหรือมีผลกระทบต่อใครบ้างสถาบันใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลและผู้กำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องมั่นใจว่าการแก้ไขปัญหานโยบายจะเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะชนคู่กับการลงทุน

การวิเคราะห์จริยธรรมในการก่อรูปนโยบายสาธารณะเป็นการวิเคราะห์ถึงจริยธรรมในสถาบันต่างๆที่เข้ามามีส่วนร่วมในการก่อรูปนโยบายสาธารณะดังนี้สถาบันราชการประกอบด้วย

กระทรวงทบวงกรมและกองต่างๆซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะหรือมีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่างๆทำให้ข้าราชการมีความใกล้ชิดกับประชาชนจึงรับทราบข้อมูลอันเป็นปัญหาความต้องการของประชาชนอยู่ตลอดเวลาข้าราชการจึงมีหน้าที่รวบรวมข้อมูลเหล่านี้และแสวงหาแนวทางแก้ไขโดยกำหนดเป็นทางเลือกต่างๆให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ตัดสินใจเป็นผู้ดำเนินการจัดร่างพระราชบัญญัติขึ้นมาใช้บังคับเพื่อให้ข้าราชการต่างๆสามารถนำไปปฏิบัติตามเพื่อแก้ไขปัญหา นโยบายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอย่างนี้ถือเป็นผู้ริเริ่มก่อรูปนโยบายสาธารณะ ข้าราชการจึงต้องเป็นผู้มีจริยธรรมที่อัสติยศูจิตตั้งจะเห็นว่าทุกประเทศมีกฎหมายเฉพาะที่ออกมา กำกับควบคุมประพฤติของข้าราชการอย่างเข้มงวดกวดขัน

1. สถาบันบริหารหรือคณะรัฐมนตรีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่สูงสุดในการตัดสินใจนโยบายสาธารณะซึ่งมีสองลักษณะกล่าวคือในลักษณะแรกในขณะที่มีการเลือกตั้งฝ่ายบริหาร นักการเมืองจะเสนอนโยบายต่อประชาชนเพื่อรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเมื่อจัดตั้งรัฐบาลได้แล้ว จะนำนโยบายเหล่านี้มาผ่านกระบวนการทำให้ถูกต้องตามกฎหมายคือออกจากร่างนโยบายนี้ทำ เป็นมติคณะรัฐมนตรีหรือออกจากร่างนโยบายนี้ทำเป็นพระราชบัญญัติเสนอต่อรัฐสภามติ คณะรัฐมนตรีหรือกฎหมายเป็นนโยบายสาธารณะอย่างเป็นทางการที่ข้าราชการทุกกระทรวง จะต้องปฏิบัติตามในลักษณะที่สองสถาบันราชการเป็นผู้เสนอแนะนโยบายแก่รัฐมนตรีเพื่อ แก้ไขปัญหาของประชาชนซึ่งขอเสนอทางนโยบายเหล่านี้ก็ต้องผ่านกระบวนการทำให้ถูกต้อง ตามกฎหมายเป็นมติคณะรัฐมนตรีหรือพระราชบัญญัติเช่นกันถ้านักการเมืองในสถาบันบริหาร เป็นผู้ที่มีจริยธรรมการกำหนดนโยบายสาธารณะย่อมมีความเป็นธรรมสามารถแก้ไขปัญหาของ ปวงชนได้อย่างแท้จริงประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองฉะนั้นนักการเมืองที่มีจริยธรรมเป็นที่ ปราบกฏแม้จะมีความสามารถไม่มากประชาชนย่อมยอมรับได้เพราะความเจริญรุ่งเรืองของ ประเทศแม้จะค่อยๆเกิดขึ้นยังดีกว่าประเทศเสื่อมโทรมเพราะมีนักการเมืองที่ไม่ค่อยมีจริยธรรม ถึงจะมากด้วยความสามารถก็ตาม

2. สถาบันนิติบัญญัติหรือรัฐสภาเป็นสถาบันที่สามารถริเริ่มในการก่อรูปนโยบาย สาธารณะกล่าวคือใน ลักษณะแรกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ใน การก่อรูปนโยบายสาธารณะโดยการร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา ลงมติเป็นพระราชบัญญัติในลักษณะที่สองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจใช้อำนาจหน้าที่ใน การยื่นญัตติหรือกระทู้ถามรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของสังคมซึ่งอาจนำไปสู่การก่อรูป นโยบายให้รัฐบาลรับไปดำเนินการต่อไปรวมทั้งการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่างๆ

ของรัฐสภาในการพิจารณาปัญหาของสังคมซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการผลักดันให้ฝ่ายบริหารนำไปก่อรูปเป็นนโยบายสาธารณะต่อไปการที่สถาบันนิติบัญญัติมีอำนาจหน้าที่ในการก่อรูปนโยบายสาธารณะเท่ากับเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงนักการเมืองคนใดบ้างที่เข้าไปสัมผัสปัญหาของประชาชนโดยตรงนักการเมืองที่มีจริยธรรมจะให้ความสนใจและพยายามที่จะทำความเข้าใจปัญหาของสาธารณชนอย่างต่อเนื่องการเฝ้าระวังปัญหาให้กับสังคมนี้ถือเป็นจริยธรรมสำคัญของนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

3. กลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองแบบกลุ่มผลประโยชน์มีหน้าที่แสดงออกซึ่งผลประโยชน์ (articulation) เพื่อให้รัฐบาลได้รับรู้และรับทราบปัญหาของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆซึ่งถือเป็นการก่อรูปนโยบายอย่างหนึ่งที่รัฐบาลจะต้องรับไปดำเนินการต่อไปแม้ว่าการก่อรูปนโยบายในลักษณะนี้จะมีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผลประโยชน์อยู่มากเพราะผลประโยชน์ของกลุ่มที่ตรงข้ามกันย่อมขัดแย้งกันเป็นธรรมดาทุกกลุ่มผลประโยชน์จึงต้องผลักดันให้รัฐบาลสนใจในข้อเสนอกของกลุ่มตนเป็นสำคัญแต่รัฐบาลต้องสนใจการก่อรูปนโยบายของทุกกลุ่มเพราะต้องอาศัยคะแนนเสียงในการเลือกตั้งของสมาชิกของกลุ่ม ดังนั้นกลุ่มผลประโยชน์จึงต้องรวมขอมกัน เพื่อให้การก่อรูปนโยบายมีความสมดุล การแก้ไขปัญหานโยบายทุกกลุ่มจะได้รับประโยชน์มากบ้างน้อยบ้างตามผลประโยชน์มากน้อยของแต่ละกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีจริยธรรมจะต้องไม่ก่อรูปนโยบายให้กลุ่มของตนได้รับประโยชน์แต่กลุ่มเดียวเพราะการทำลายประโยชน์ของกลุ่มอื่นๆไม่อาจจะนำมาซึ่งความสงบสุขได้ การประนีประนอมในผลประโยชน์น่าจะทำให้รัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายสาธารณะได้อย่างมีเหตุผลและชอบธรรมสำหรับทั้งสังคม

4. สาธารณชนการรับรู้ปัญหานโยบายในระดับสถาบันดังที่ได้กล่าวมาจะเกิดขึ้นจากการรับรู้สภาพปัญหานโยบายของสาธารณชนส่วนสาธารณชนจะมีจริยธรรมมากน้อยเพียงใดนั้นเป็นเรื่องที่ตอบได้ยากเพราะการก่อรูปนโยบายสาธารณะของประชาชนอาจเกิดจากความขัดแย้งหรือความตึงเครียดระหว่างแบบแผนของพฤติกรรมที่คุ้นเคยกับความคาดหวังและสภาพสิ่งแวดล้อมของสังคม (Wallach, 1976:ch.10) ยิ่งกว่านั้นการรับรู้สภาพปัญหานโยบายของสาธารณชนยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางวัฒนธรรมและปัจจัยอื่นๆ (Lindzey and Aronson, 1968) หรือประชาชนมีแนวโน้มของลักษณะอัตวิสัยโดยจะยอมรับข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกับความเชื่อของตน(Viscott, 1972:112) ปัญหานโยบายของสาธารณชนจึงคลุมเครือและไม่แน่นอนไปตามความเลื่อมถอยของความสนใจของสาธารณชนที่มีต่อปัญหา

นโยบายที่คณะที่สาธารณชนมีต่อการก่อรูปนโยบายจึงอาจแตกต่างกันได้ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติมากกว่าที่จะเป็นเรื่องจริยธรรมนักวิเคราะห์นโยบายจึงต้องนำการก่อรูปนโยบายเข้าสู่กระบวนการขจัดความคลุมเครือเพื่อให้การก่อรูปนโยบายมีความชัดเจนทุกด้านและสาธารณชนสามารถรับทราบเข้าใจและเห็นพ้องต้องกันในการแก้ไขปัญหานโยบาย

สรุปได้ว่าจริยธรรมในการวางแผนสำหรับนโยบายสาธารณะ เป็นกลุ่มนักวางแผนที่มุ่งการวางแผนให้เกิดความพอใจในระดับหนึ่งเป็นกลุ่มนักวางแผนที่มุ่งตอบแทนที่ดีที่สุดและเป็นกลุ่มนักวางแผนที่มุ่งการปรับตัวขององค์การเป็นการวางแผนที่มีประสิทธิผล มุ่งเน้นการจัดโครงสร้างองค์การและจัดระบบการจัดการเพื่อลดอุปสรรคที่จะก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรเวลาและโอกาสในการเติบโตขององค์การจริยธรรมของนักวางแผนกลุ่มนี้จึงอยู่ที่การมีส่วนร่วมในการวางแผนของสมาชิกภายในองค์การ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนเพื่อจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยวิเคราะห์นโยบายสาธารณะจากจุดยืนของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีการตรวจสอบทางจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่านิยมความจริงของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและการกระทำและจริยธรรมขั้นพื้นฐานนี้จะเกี่ยวข้องกับเรื่องจริยธรรม เช่น บัณฑิตแห่งความสำเร็จ ทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาสังคม การตระเตรียมการแก้ไขผลกระทบของนโยบายสาธารณะและปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขในนโยบายสาธารณะและมีสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมในการก่อรูปนโยบายสาธารณะคือ สถาบันราชการ สถาบันบริหาร สถาบันนิติบัญญัติหรือรัฐสภา กลุ่มผลประโยชน์และสาธารณชนเป็นต้น

และเมื่อสรุปในภาพรวมของการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีนโยบายสาธารณะข้างต้นพอสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะคือเครื่องมือในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ของสังคมที่เกิดขึ้นมาจากความริเริ่มของรัฐบาล โดยกระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะจะต้องคำนึงถึงความรู้สึกของบุคคล สภาพแวดล้อมทั่วไปของประชาชน และความพึงพอใจต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติว่ามีสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเพียงใด โดยนโยบายสาธารณะมีลักษณะสำคัญของนโยบายสาธารณะประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติกว้าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์แน่นอนชัดเจนวัดได้และสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือปฏิบัติได้เพื่อแก้ไขปัญหที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเพื่อก่อให้เกิดผลที่น่าพึงพอใจ

ดังนั้นการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีนโยบายสาธารณะที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า "นโยบายสาธารณะคือ เครื่องมือในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ

ของสังคมที่เกิดขึ้นมาจากความริเริ่มของรัฐบาล โดยกระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะจะต้องคำนึงถึงความรู้สึกของบุคคล สภาพแวดล้อมทั่วไปของประชาชน และความพึงพอใจต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเพียงใด" ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดเหล่านี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการศึกษากับงานวิจัยชิ้นนี้ ว่านโยบายจะมีความเป็นไปได้ที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับประชาชนและสังคมได้หรือไม่และสามารถสร้างความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายของรัฐบาลได้มากน้อยเพียงใด ที่สำคัญมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเพียงใดและในหัวข้อถัดไปนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อนโยบายสาธารณะเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. แนวคิดความพึงพอใจต่อนโยบายสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจจากนักวิชาการหลายท่าน โดยมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของความพึงพอใจต่อนโยบายสาธารณะ

ความพึงพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Satisfaction" ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจหมายถึงพอใจชอบใจความพึงพอใจในผลของการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกที่มีความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานอย่างไรก็ดีความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุดเปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้วฉะนั้นผู้เกี่ยวข้อง ควรจำเป็นต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนตลอดไปทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์การหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริงเพื่อถ่ายทอดการบริหารและร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น

ดิเรกฤกษ์สาหร่าย (2527, หน้า 65) กล่าวว่าความพึงพอใจว่าหมายถึงทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปในความพอใจในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ทัศนคติในทางบวกของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างจะเกี่ยวข้องกันนั้นสามารถลดความตึงเครียดให้ต่ำลงเพราะความตึงเครียดเป็นปฏิกิริยาของความไม่พึงพอใจความตึงเครียดนี้มีผลเกี่ยวเนื่องมาจากความต้องการของมนุษย์ถ้าบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งในด้าน

ร่างกายความมั่นคงปลอดภัยความต้องการทางสังคมและความเป็นอิสระความตึงเครียดต่างๆก็จะลดลงคนก็จะบังเกิดความพึงพอใจมากขึ้น

ไพบูลย์ช่างเรียน (2516, หน้า 146-147) กล่าวว่า ความหมายของความพึงพอใจสรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความต้องการทางร่างกายมีความรุนแรงในตัวบุคคลในการร่วมกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจแล้วจะรู้สึกต้องการความมั่นคงปลอดภัยเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและความต้องการความมั่นคงแล้วบุคคลจะเกิดความผูกพันมากขึ้นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

อุทัยศิริภูโต (2523, หน้า 272) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง " ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนเกิดความสบายใจเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของเขาทำให้เขาเกิดความสุข"

วิชัยเหลือธงธรรมชาติ (2531, หน้า 15) กล่าวว่าความพึงพอใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองซึ่งมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดย่อมมีความต้องการในขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 775) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า หมายถึง ความชอบใจความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกที่มีความสุขของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ดีความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุดเปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมบุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้วฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไปทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

วิมลสิทธิ์ทรายงูร (2545, หน้า 22) กล่าวว่าความพึงพอใจว่าเป็นค่าของความรู้สึกของคนที่มีสัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อมค่าของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมค่าของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกันเช่นความรู้สึกดี-เลวพอใจ-ไม่พอใจสนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

ดังนั้นเมื่อนำนิยามของคำว่า "ความพึงพอใจ" รวมกับคำว่า "นโยบายสาธารณะ" (ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น) สามารถสรุปได้ว่า ความพึงพอใจต่อนโยบายสาธารณะ หมายถึงความพึง

พอใจของประชาชนที่พึงพอใจในผลงานที่รัฐบาลนำนโยบายไปปฏิบัติ และผลงานที่ปฏิบัตินั้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้นความหมายความพึงพอใจต่อนโยบายสาธารณะที่กล่าวว่า "ความพึงพอใจของประชาชนที่พึงพอใจในผลงานที่ปฏิบัติมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง" นั้น ผู้วิจัยจะนำไปเป็นแนวคิดเพื่อศึกษาต่อไปว่าจะมีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบายสาธารณะหรือการบริหารสาธารณะของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่สำคัญรัฐบาลสามารถลดภาวะความตึงเครียดจากสถานการณ์การเมืองที่ผ่านมาจนทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในนโยบายสาธารณะหรือการบริหารสาธารณะและลักษณะด้านตัวแปรที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ

ผู้วิจัยได้ทบทวนรายงานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะตัวแปรที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ สรุปจากแนวคิดและผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน ดังต่อไปนี้

2.2.1 ด้านเพศ นันทา เล็กสวัสดิ์ (อ้างใน จินตนา คงเหมือนเพชร 2541, หน้า 49) กล่าวว่า เพศเป็นคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมีผลต่อระดับความพึงพอใจต่อการบริการของภาครัฐหรือเอกชนแตกต่างกัน พบว่าจากผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยในโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่และเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ประชาชนที่มารับการรักษา พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีระดับความพึงพอใจแตกต่างกัน

2.2.2 ด้านอายุ แอบเดิลและลีไวน์ (Adbelleh and Levine อ้างใน จินตนา คงเหมือนเพชร 2541, หน้า 49) กล่าวว่าอายุเป็นสิ่งกำหนดวัยของมนุษย์ การที่บุคคลมีระดับอายุที่ต่างกันย่อมส่งผลทำให้บุคคลแตกต่างกันในหลายประการ ได้แก่ ผลต่อวุฒิทางปัญญา ทางอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งน่าจะทำให้บุคคลแต่ละคนแต่ละวัย มีความคาดหวังจากผู้อื่นและการตอบสนองความพึงพอใจจากการได้รับบริการของภาครัฐแตกต่างกันไป

2.2.3 ด้านรายได้วันดี เจียมจิตศิริพงษ์ (อ้างใน จินตนา คงเหมือนเพชร 2541, หน้า 50) กล่าวว่า รายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการอธิบายเกี่ยวกับความพึงพอใจ ยกตัวอย่างเช่น การใช้บริการในสถานพยาบาล ถ้าหากผู้มีรายได้สูงจะใช้บริการของโรงพยาบาลภาคเอกชนที่มีราคาค่ารักษาพยาบาลแพง เพราะรู้สึกพึงพอใจในการให้บริการที่รวดเร็ว แต่ถ้ามีรายได้น้อยจะเลือกใช้บริการของภาครัฐที่มีราคาถูกกว่าแม้รู้สึกไม่พึงพอใจที่ให้บริการที่ล่าช้า

จ.

TC
530
03377
2553

2.2.4 ด้านระดับการศึกษาวิระชาติ แก้วไสย (อ้างใน จินตนา คงเหมือนเพชร 2541 หน้า 50) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าประสบการณ์ทางการศึกษามีส่วนช่วยให้บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูง สามารถเข้าถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาดำ จึงทำให้บุคคลที่มีการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนกัน ยกตัวอย่างเช่น ที่วิระชาติ แก้วไสย ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า วุฒิของครูโดยรวมไม่ทำให้ความรู้สึกต่อองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจแตกต่างกัน และอัลกา และคณะ (อ้างใน จินตนา คงเหมือนเพชร 2541, หน้า 51) กล่าวว่า ผู้ป่วยที่มีการศึกษาสูงจะมีความพึงพอใจต่อการบริการของแพทย์มากกว่าผู้ป่วยที่มีการศึกษาดำ แต่จากการศึกษาในประเทศไทย กลับพบว่าในลักษณะตรงกันข้ามคือผู้ป่วยที่มีการศึกษาดำจะมีความพึงพอใจต่อการบริการของโรงพยาบาลสูงกว่าผู้ป่วยที่มีการศึกษาสูง และการที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีความคาดหวังในบริการด้านการแพทย์สูงกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาดำ

จากการศึกษาตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา พอสรุปได้ว่าลักษณะตัวแปรจะส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป

3. นโยบายบางระกำโมเดลของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

หลักการและเหตุผลโครงการบางระกำโมเดลเกิดจากปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำในพื้นที่อำเภอบางระกำและจังหวัดพิษณุโลก โดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการน้ำที่เรียกว่า "บางระกำโมเดล" ให้กับนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อคราวตรวจเยี่ยมพื้นที่น้ำท่วมที่บางระกำ ทั้งนี้ กรมชลประทาน ได้เสนอแนวทางการบรรเทาอุทกภัยและฝนแล้งสำหรับการแก้ไขอย่างเป็นระบบทั้งในระยะเร่งด่วนและในระยะยาวจะดำเนินการด้วยการปรับปรุงระบบผันน้ำยม - น่านเพื่อบริหารจัดการน้ำให้น้ำไหลได้สะดวกและบริหารจัดการผันน้ำอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ระบบ Water Way ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าบนถนนมีเส้นทางด่วนเพื่อให้รถเคลื่อนตัวได้สะดวกเรียกว่า Motor Way ในขณะที่เดียวกันน้ำก็จำเป็นจะต้องมีระบบผันน้ำให้ไหลลงสู่อ่าวไทยอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นจะต้องมี Water Way เช่นเดียวกันซึ่งจะต้องดำเนินงานแผนงานอย่างเร่งด่วน(กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาน้ำจังหวัดพิษณุโลก. 2554)

3.1 แนวทางแก้ไขในโครงการปรับปรุงระบบผันน้ำยม-น่านปี 2555

3.1.1 แผนงานดำเนินการปรับปรุงและสร้างเส้นทางเดินของน้ำโดยผันน้ำจากแม่น้ำยมสู่แม่น้ำน่านบริเวณคลองหกบาทอำเภอสวรรคโลกจังหวัดสุโขทัยลงแม่น้ำน่านในอำเภอตรอนจังหวัดอุตรดิตถ์มีโครงการที่จะต้องดำเนินการคือก่อสร้างประตูระบายน้ำคลองผันน้ำสวรรคโลก-พิชัยพร้อมอาคารประกอบ

3.1.2 แผนงานดำเนินการผันน้ำจากแม่น้ำยมในเขตอำเภอบางระกำลงสู่แม่น้ำน่านด้วยการขุดลอก 2 คลองระบายน้ำในเขตอำเภอบางระกำพร้อมปรับปรุงอาคาร

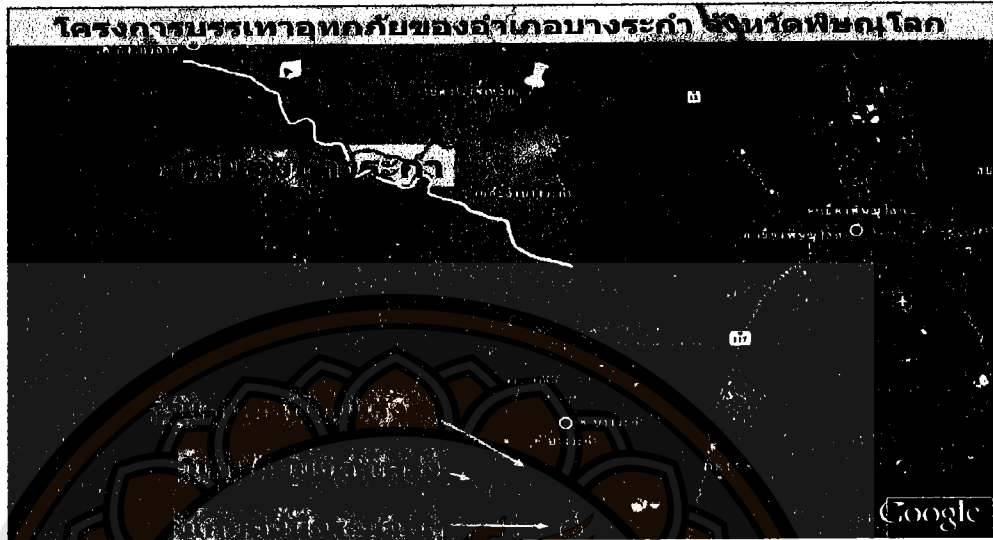
3.1.3 แผนงานปรับปรุงประตูระบายน้ำบางแก้วในเขตอำเภอบางระกำ

3.1.4 แผนงานดำเนินการก่อสร้างโครงการแก้มลิงบางระกำเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำและใช้ประโยชน์ทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้งบนพื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อเป็นการป้องกันอุทกภัยและภัยแล้งและเป็นแหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในอำเภอบางระกำซึ่งจะต้องดำเนินการในระยะเร่งด่วนคือการพัฒนาพื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อจัดทำแก้มลิงรองรับน้ำไว้ใช้ประโยชน์ 3 แห่งคือ

3.1.4.1 แก้มลิงบึงขี้แร่ดำเนินการในพื้นที่ 300 ไร่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ 1.5 ล้านลูกบาศก์เมตรใช้งบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างจำนวน 50 ล้านบาท

3.1.4.2 แก้มลิงบึงตะเคิ่งดำเนินการในพื้นที่ 1,300 ไร่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ 6 ล้านลูกบาศก์เมตรใช้งบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างจำนวน 250 ล้านบาท

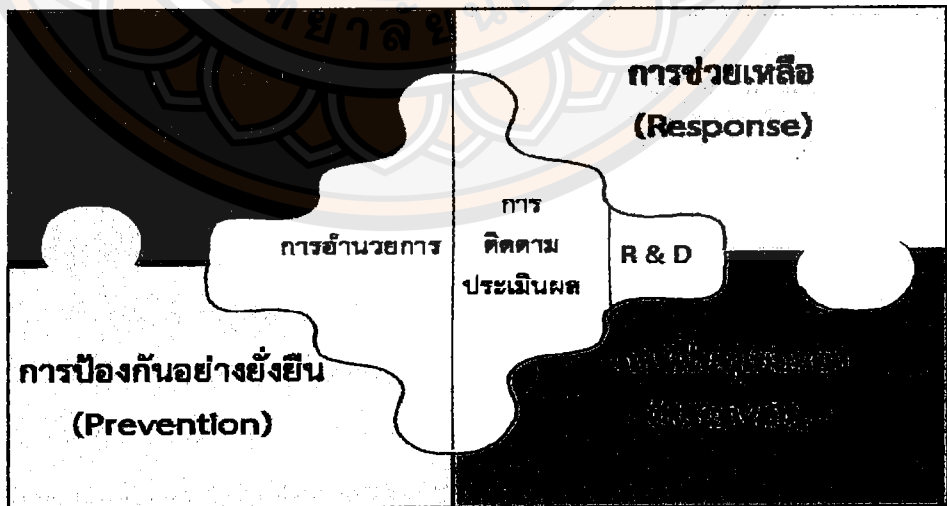
3.1.4.3 แก้มลิงบึงประมาณดำเนินการในพื้นที่ 2,000 ไร่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ 9.6 ล้านลูกบาศก์เมตรใช้งบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างจำนวน 350 ล้านบาทดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1โครงการบรรเทาทุกข์ของอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

สำหรับการดำเนินการแก้ไขปัญหาของจังหวัดพิษณุโลกได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งระยะเร่งด่วนและระยะยาวพร้อมทั้งวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยดังต่อไปนี้

กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างเป็นระบบ

ภาพ 2 กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างเป็นระบบ

3.2 กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาคู่ทกภัยอย่างเป็นระบบ 2P 2R

3.2.1 การอำนวยความสะดวกดำเนินการประสานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันดำเนินการอำนวยความสะดวกประสานงานให้แก่เจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานจังหวัดสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหน่วยงานรัฐวิสาหกิจเช่น ธกส. การไฟฟ้าการประปา และทีมงานด้านประชาสัมพันธ์เป็นเจ้าหน้าที่ประสานการอำนวยความสะดวกภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดดังนี้

3.2.2 การเตรียมความพร้อมและการรองรับสถานการณ์ (Preparation)

ในการเตรียมความพร้อมจะต้องดำเนินการจัดเตรียมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เช่นข้อมูลปริมาณน้ำพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดโคลนถล่มน้ำป่าไหลหลากและพื้นที่น้ำท่วมขังหมู่บ้านตำบลที่ได้รับผลกระทบข้อมูลจำนวนครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบมาเป็นฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนและเมื่อเกิดเหตุการณ์จะใช้เป็นแนวทางในการประสานทุกภาคส่วนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

3.2.3 การดำเนินการช่วยเหลือ (Response)

จัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นและดำเนินการช่วยเหลือในระยะกลางและระยะยาวต่อไปจัดตั้งศูนย์ Call Center เพื่อเป็นจุดบริการร่วมเพียงจุดเดียวซึ่งจะต้องมีพาดำเนินการเช่นรถยนต์เรือเจ้าหน้าที่ที่เตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติงานมีโทรศัพท์กลางติดต่อประสานหอกระจายข่าวทุกชุมชนหมู่บ้านและกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบทุกวันกรณีที่มีปัญหาติดต่อที่โทรศัพท์กลางพร้อมทั้งกระจายความรับผิดชอบให้เข้าไปช่วยเหลือประชาชนให้ทันเหตุการณ์ในทุกสถานการณ์ระบบ SMS เพื่อสื่อสารให้ผู้ที่มิอำนาจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยได้อย่างทันที่ที่ศูนย์เฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยการสนธิกำลังจากทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการทหารตำรวจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเพื่อจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆรวมทั้งระบบสื่อสารระบบ IT เรือระบบไฟฟ้าแพยางห้องน้ำห้องสุขาเพื่อบริการแก่ผู้ประสบภัย

3.2.4 การฟื้นฟูเยียวยา (Recovery)

เมื่อพื้นที่หมู่บ้านชุมชนตำบลได้รับผลกระทบจากอุทกภัยต้องเร่งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการฟื้นฟูเยียวยาทั้งโครงสร้างพื้นฐานฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ที่ได้รับผลกระทบซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานที่เสียหายฟื้นฟูอาคารบ้านเรือนที่เสียหายฟื้นฟูสถานศึกษาให้ดำเนินการเรียนการสอนให้สู่เข้าภาวะปกติโดยเร็วฟื้นฟูสถานที่ที่ใช้เป็นแหล่งอุปโภคบริโภคให้คืนสภาพเดิมโดยเร็วเช่นเส้นทางคมนาคมการขนส่งระบบไฟฟ้าประปาเป็นต้น

ขตเคยพันธุ์พืชพืชสัตว์ประมงไร่นาให้ได้รับความช่วยเหลือในอัตราที่รัฐกำหนดประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการปรับลดงดขยายการชำระหนี้ที่มีต่อสถาบันการเงินของรัฐ เช่นอกส. เป็นต้น

3.2.5 การป้องกันที่ยั่งยืน (Prevention)

ในการแก้ไขปัญหามลพิษจำเป็นต้องแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบซึ่งจะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหอย่างยั่งยืนได้แก่ การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรปรับปรุงระบบขนส่งน้ำ เช่นคูคลองต่างๆ เพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัวใช้ระบบ Water Way เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่อ่าวไทยให้เร็วที่สุดและในขณะเดียวกันจะต้องวางแผนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำด้วยเช่นผันน้ำจากแม่น้ำยมลงสู่แม่น้ำน่านเป็นต้นรวบรวมและกักเก็บน้ำที่จำเป็นจะต้องใช้เป็นแก้มลิงเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัยและใช้ประโยชน์ในการเกษตรทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้งต่อไปใช้ระบบของการเชื่อมโยงการไหลของน้ำในระบบแก้มลิงเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและใช้ประโยชน์จากน้ำยามขาดแคลนก่อสร้างเขื่อนเพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ให้สามารถบริหารจัดการน้ำในอันที่จะเป็นการป้องกันอุทกภัยพร้อมทั้งนำน้ำไปใช้ประโยชน์ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง

3.2.6 การติดตามประเมินผล (Evaluation)

ติดตามและจัดทำรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้เรื่องการพัฒนาพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบเน้นการสังเคราะห์เชิงระบบด้านการเตรียมการช่วยเหลือเยียวยาป้องกันอย่างยั่งยืนตลอดจนศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพด้านความพึงพอใจของประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนผลได้และผลกระทบในมิติเศรษฐกิจและสังคม

สรุปผลของแนวคิดบางระกำโมเดลสิ่งที่จะได้ต่อเนื่องตามมาคือรูปแบบการพัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาค (Master Model at Regional Level) อีกทั้งเป็นการพัฒนาทั้งมิติ

เศรษฐกิจและสังคมหลังน้ำท่วมนำไปสู่การพัฒนาเชิงระบบอย่างยั่งยืนและนำไปสู่การพัฒนาด้านกายภาพ(Physical Development) เป็นที่มาแห่งแนวคิดของคำว่า “Water Way”(โครงการชลประทานพิษณุโลก, 2554)

3.3 มาตรการ แผนงาน โครงการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยปี 2554

ในการสังเคราะห์กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงระบบด้านเศรษฐกิจและสังคมและศึกษาความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคมผู้วิจัยได้ศึกษามาตรการ แผนงาน โครงการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยปี 2554 แยกรายละเอียดตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2554 ดังนี้ (สำนักงบประมาณ, 2554)

3.3.1 มาตรการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- 1) ดูแลการจ่ายเงินช่วยเหลือกรณีผู้ประสบภัย บ้านเสียหายทั้งหมด เป็นเงิน 30,000 บาท
- 2) ดูแลการจ่ายเงินช่วยเหลือกรณีผู้ประสบภัย บ้านเสียหายบางส่วน เป็นเงินไม่เกิน 20,000 บาท
- 3) ดูแลผู้ประสบภัยสูญเสียอุปกรณ์ประกอบอาชีพ ให้เป็นไปตามระเบียบราชการ
- 4) มาตรการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์น้ำท่วม โดยจัดตั้งชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยและกำหนดให้ศูนย์ประชาบดี สายด่วน 1300 ทั้งใน กทม. และทุกจังหวัดเป็นศูนย์รับแจ้งฯ ศูนย์ขอความช่วยเหลือ และรับบริจาคสิ่งของ ตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งกำหนดให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) เป็นศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และให้ประสานกับหน่วยราชการอื่นๆ ในแต่ละพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือประชาชนอย่างทันทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
- 5) มาตรการช่วยเหลือเร่งด่วนเฉพาะหน้าขณะประสบอุทกภัย โดยมอบบูรจุเครื่องอุปโภคบริโภคและเงินสงเคราะห์ให้แก่ครอบครัวผู้ประสบภัย ครอบครัวละ 1,000 บาท
- 6) มาตรการช่วยเหลือภายหลังน้ำลด และการช่วยเหลือระยะยาว โดยบริการซ่อมแซมบ้านพักอาศัยที่เสียหาย และสนับสนุนงบประมาณซ่อมบ้านให้ผู้สูงอายุ จำนวน 10,000 บาท บ้านผู้พิการ จำนวน 20,000 บาท
- 7) ช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบอุทกภัยจากกรณีเกิดน้ำท่วมฉับพลัน ขนย้ายทรัพย์สินไม่ทันหรือมีน้ำท่วมขังติดต่อกันไม่น้อยกว่า 7 วัน โดยเร่งสำรวจครัวเรือนที่เสียหายให้ชัดเจนและ

ประสานกับกระทรวงการคลัง สำนักงานประมาณ และศูนย์ประสานการช่วยเหลือผู้ประสบ
อุทกภัยในการเบิก จ่ายเงินช่วยเหลือดังกล่าวผ่านธนาคารออมสิน ภายใน 1 สัปดาห์

- 8) ตั้งวอร์รูมพิเศษขึ้นมาประสานงานและสังเกตการณ์ รวมถึงให้ความช่วยเหลือผู้เดือดร้อน
- 9) เพิ่มค่าชดเชยนอกเหนือจากกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เช่น ค่าทำศพ รายละไม่เกิน 25,000 บาท, ซ่อมแซมบ้านกรณีเสียหายบางส่วนไม่เกิน 20,000บาท และเสียหายทั้งหมดไม่เกิน 30,000บาท
- 10) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือผู้ประสบภัยข้ามเขตได้

3.3.2 กระทรวงศึกษาธิการ

สอศ.มอบนโยบายให้อาชีวศึกษาจังหวัดประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือ โดยได้กำหนดให้ความช่วยเหลือเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 เป็นการร่วมแก้ปัญหาในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ การแจกจ่ายถุงยังชีพ ขนย้ายสิ่งของ ซ่อมแซมรถยนต์ อำนวยความสะดวกด้านการจราจร และจัดตั้งศูนย์อาชีวะร่วมด้วยช่วยประชาชน และศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix-It Center) บริการเคลื่อนที่ จัดเรือท้องแบนเข้ามาช่วยเหลือ รวมทั้งสร้างศาลอยน้ำระยะที่ 2 เป็นการซ่อมสร้างภายหลังน้ำลดโดยมอบหมายให้สถานศึกษา สอศ. ดำเนินการตั้งนี้กลุ่มวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพเตรียมให้นักศึกษาให้บริการซ่อมแซมเครื่องใช้ในครัวเรือน และเครื่องมืออุปกรณ์การประกอบอาชีพ ยานพาหนะ ที่อยู่อาศัย และสาธารณะสถานกลุ่มวิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เตรียมการด้านการฝึกอบรมวิชาชีพเร่งด่วน เพื่อให้ประชาชนผู้ประสบภัยสามารถประกอบอาชีพและทดแทนความเสียหายของประชาชนจากปัจจัยการประกอบอาชีพเดิมกลุ่มวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวเป็นกลุ่มสนับสนุนด้านอาหารและสุขอนามัยแก่ผู้ปฏิบัติงาน

- 1) มาตรการดูแลเรื่องเงินช่วยเหลือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 200,000 บาท ต่อเขต (100เขต)
- 2) จัดชุดเคลื่อนที่ให้บริการสถานที่ศึกษาและชุมชนที่ประสบอุทกภัย 1,000 หลัง
- 3) ดูแลเรื่องเรือท้องแบนให้สถานศึกษา 1,000 ลำ
- 4) ดูแลเรื่องค่าแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน สำหรับนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบอุทกภัย
- 5) ยกเว้นค่าหน่วยกิต สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา บุรณะซ่อมแซมห้องสมุด เฉลิมราชกุมารี ห้องสมุดประชาชนและศูนย์การศึกษานอกระบบตามอัครยาศัยตำบล

6) จัดโครงการ fix it center จัดสร้างบ้าน Knock Down ตัวอย่าง

3.3.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- 1) ดูแลเรื่องเงินสนับสนุนผู้ประสบภัยโดยหากพืชเสียหายจะช่วยเหลือในอัตราร้อยละ 55 ของต้นทุนการผลิตรวม
- 2) ด้านประมงและปศุสัตว์ จะช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์การเกษตรผู้ประสบภัยกบฏกฏเงิน พ.ศ. 2552
- 3) ด้านประมง (ปลา) 3,406 บาทต่อไร่ (รายละเอียดไม่เกิน 5 ไร่) ด้านประมง (กุ้ง ปู และหอย) 9,098 บาทต่อไร่ (รายละเอียดไม่เกิน 5 ไร่)
- 4) ด้านประมง (สัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระชัง/บ่อ) ตารางเมตรละ 257 บาท รายละเอียดไม่เกิน 80 ตารางเมตร ทั้งนี้หากความช่วยเหลือต่างๆ หากคำนวณแล้วไม่ถึง 257 บาทให้ได้รับความช่วยเหลือในอัตรารายละเอียด 257 บาท
- 5) ด้านปศุสัตว์(ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย แปลงสาธารณะ) ช่วยเหลือเป็นเมล็ดพืช อาหารสัตว์(ไร่ละไม่เกิน 2 กิโลกรัม) หรือใช้หน่อพันธุ์ไม้ไม่เกินไร่ละ 250 กิโลกรัม
- 6) ด้านปศุสัตว์(ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย แปลงหญ้าของเกษตรกร) ให้รายละเอียดไม่เกิน 20ไร่ และใช้เมล็ดพืช อาหารสัตว์ ไร่ละไม่เกิน 2 กิโลกรัม หรือใช้หน่อพันธุ์ไม้ไม่เกินไร่ละ 250 กิโลกรัม
- 7) ด้านปศุสัตว์(ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย สัตว์ตายหรือสูญหาย) โค ไม่เกิน 2 ตัว กระบือไม่เกิน 2 ตัว สุกร ไม่เกินรายละเอียด 10 ตัว เป็ดพันธุ์ไข่และพันธุ์เนื้อไม่เกินรายละเอียด 1,000 ตัว ไก่พื้นเมืองไม่เกินรายละเอียด 300 ตัว ไก่ไข่ไม่เกินรายละเอียด 1,000 ตัว

3.3.4 กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- 1) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสงและน้ำท่วม จำนวน 2000 ตัน เพาะปลูกได้ 160,000 ไร่

3.3.5 กระทรวงพาณิชย์

- 1) ช่วยเหลือด้านต้นทุนสำหรับการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืช

3.3.6 มาตรการคลังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- 1) ธนาคาร ธ.ก.ส. จะจำหน่ายลูกหนี้เดิมเป็นลูกหนี้สูญและธ.ก.ส. รับภาระเองสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร จำหน่ายออกตามบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป็นสูญโดยรัฐบาลจะรับภาระหนี้แทน (ตามความเสียหายที่เกิดจริง)
- 2) หนี้เงินกู้เดิมของธนาคาร ธ.ก.ส. ที่มีก่อนประสบภัย ขยายเวลาชำระหนี้ 3 ปีงดคิดดอกเบี้ยเงินกู้ 3 ปี ธ.ก.ส. จะขอชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาล และพิจารณาปรับโครงสร้างหนี้ในการชำระหนี้กรณีลูกค้ายังไม่สามารถชำระหนี้ได้
- 3) สมาชิกสถาบันเกษตรกรที่ประสบภัยร้ายแรงแต่ไม่เสียชีวิตหนี้เงินกู้เดิมก่อนประสบภัยให้ขยายเวลาการชำระหนี้ 3 ปี งดคิดดอกเบี้ย 3 ปีโดยรัฐจะชดเชยดอกเบี้ยให้ตามอัตราที่สถาบันเกษตรกรเรียกเก็บต่อสมาชิก
- 4) ธนาคาร ธ.ก.ส. ลดหย่อนหลักเกณฑ์การกู้เงิน โดยใช้ที่ดินจำนอง หรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง จำนองเป็นหลักประกันให้ลูกค้ำได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมินที่ดินและราคาประเมินสิ่งปลูกสร้างรวมกัน
- 5) ธนาคาร ธ.ก.ส. ให้เงินกู้ใหม่เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตเงินกู้รายละไม่เกิน 100,000 บาท ลดดอกเบี้ยเงินกู้จากปกติ(3% ต่อปี) ไม่เกิน 3 ปีโดยขอชดเชยจากรัฐบาลในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี กำหนดชำระหนี้ตามความสามารถของเกษตรกร
- 6) สถาบันเกษตรกรให้เงินกู้ใหม่เพื่อฟื้นฟูอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต รายละไม่เกิน 100,000 บาท รัฐชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ให้ร้อยละ 3 เป็นเวลา ไม่เกิน 3 ปี

3.3.7 มาตรการคลังกระทรวงแรงงานกระทรวงพาณิชย์

- 1) ธนาคารออมสินขยายเวลาการผ่อนชำระลูกค้ำสินเชื่อเดิมออกไปไม่เกิน 6 เดือน ปรับลดงวดสำหรับลูกค้ำสินเชื่อเคหะหรือขยายเวลาผ่อนชำระหนี้ออกไปไม่เกิน 30 ปี
- 2) พักชำระหนี้เงินต้นไม่เกิน 6 เดือน และขยายเวลาผ่อนชำระไม่เกินปีสำหรับลูกค้ำสินเชื่อธุรกิจ SME และให้กู้เพิ่มเพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนรายละไม่เกิน 500,000 บาท ดอกเบี้ย MLR-1.5 (ตลอด 5 ปี)
- 3) ลูกค้ำสินเชื่อธุรกิจห้องแถว ให้กู้ไม่เกินรายละ 100,000 บาท ดอกเบี้ย MLR-1.5 ต่อปี
- 4) ธนาคาร ธ.ก.ส. ให้เงินกู้ปลูกสร้าง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ลดภาระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยพิเศษ
- 5) ธพว. พักชำระหนี้เงินต้น และเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน

- 6) ธสน. ปรับโครงสร้างหนี้ ให้สินเชื่อบุคคลเพิ่มเติม
- 7) บสย. พักการชำระค่าธรรมเนียมค้ำประกัน 6 เดือน และต่ออายุการค้ำประกันและร่วมมือกับสถาบันการเงินในการผ่อนปรนการชำระและปรับโครงสร้างหนี้
- 8) ธนาคารออมสินให้สินเชื่อเงินกู้เพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ไม่เกินรายละ 300,000 บาทผ่อนชำระภายใน 3-5 ปี อัตราดอกเบี้ยปีแรกร้อยละ 2.5 ปีที่ 2 คิด MLR-2 (ปัจจุบัน MLR =6% ต่อปี) ปีที่ 3 เป็นต้นไปคิด MLR -1
- 9) ธนาคาร ธ.ก.ส. ลดดอกเบี้ยให้ลูกค้าใหม่ แบ่งเป็นกรณีหลักประกันเสียหายและได้รับผลกระทบเรื่องรายได้ให้ลดดอกเบี้ยลงเหลือร้อยละ 0.01 ตลอดระยะเวลาที่เหลืออยู่กรณีอาคารเสียหายทั้งหมด ไม่สามารถจะอยู่ได้ ให้สินเชื่อเพื่อปลูกสร้างซ่อมแซมที่อยู่อาศัยในอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 2 ต่อปี เป็นเวลา 5 ปี หลังจากนั้น คิดดอกเบี้ยในอัตรา MRR-0.5 ต่อปีกรณีสวัสดิการ คิดดอกเบี้ยในอัตรา MRR-1ต่อปี
- 10) พทว. ให้สินเชื่อฉุกเฉิน เพื่อปรับปรุงฟื้นฟูและหมุนเวียนกิจการ ไม่เกิน 500,000 บาทชำระคืนเงินต้น ไม่เกิน 12 เดือน คิดดอกเบี้ย MLR ในกรณีลูกค้าเดิม กรณีลูกค้า SMEs ทั่วไปที่ประสบภัยคิด MLR+0.5(ปัจจุบัน MLR=7)
- 11) โครงการสินเชื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs วงเงิน 5,000 ล้านบาท เพื่อใช้ฟื้นฟูกิจการและเงินทุนหมุนเวียน ไม่เกินรายละ 100,000 บาท ดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 3ตลอดอายุสัญญา โดยให้ สสว. สบับสนุนอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2
- 12) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ให้สินเชื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย สถานประกอบการเงินทุนระยะยาว เงินทุนหมุนเวียนสินเชื่อเอนกประสงค์ ปลอดเงินต้นและกำไร 3 เดือน
- 13) สินเชื่อบริษัทเปิดถอนเงินสดและสินเชื่อวงเงินระยะยาว แบ่งเป็น สินเชื่อเพื่อก่อสร้างวงเงินลงทุนระยะยาว เงินทุนหมุนเวียน และวงเงินเอนกประสงค์
- 14) บมจ. กรุงไทย ดำเนินการ 7 มาตรการ ดังนี้ เงินกู้กรุงไทยสู่ทุกภัยวงเงินตามความเสียหายจริง เงินทุนหมุนเวียนกรุงไทยสู่ทุกภัย สำหรับส่งเสริมสภาพคล่องให้กับลูกค้าโครงการกรุงไทยสู่ทุกภัย สำหรับลูกค้าที่ต้องการผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้สินเชื่อที่อยู่อาศัยกรุงไทยสู่ทุกภัย โดยจัด Business Matchingระหว่างผู้ประกอบการที่ได้รับความเสียหายและสินเชื่อเพื่อพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูหลังอุทกภัย
- 15) สำนักงานประกันสังคม ให้ผู้ประกันตนที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่ประสบภัยกู้เงินไปซ่อมแซมที่อยู่ รายละไม่เกิน 50,000 บาท

- 16) การช่วยเหลือด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการธุรกิจแฟรนไชส์และธุรกิจขายตรงของกระทรวงพาณิชย์ ให้สินเชื่อคงเหลือ 1,655 ล้านบาท ที่เคยช่วยกลุ่มผู้ประกอบการโลจิสติกส์และขยายการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจแฟรนไชส์ และธุรกิจขายตรงเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนไม่เกิน 5 ล้านบาทระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี ปลอดชำระเงินต้น 1 ปี

3.3.8 กระทรวงการคลัง

- 1) ฅ.ก.ส.ให้การช่วยเหลือเรื่องเงินแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคิดดอกเบี้ยที่ MLR-2.25
- 2) การบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย สามารถลดหย่อนภาษีได้ โดยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หักลดเงินที่ได้บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย แต่เมื่อรวมกับเงินบริจาคอื่นแล้วต้องไม่เกิน ร้อยละ 10 ของเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลให้หักเป็นรายจ่ายตามจริง โดยไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิในปีที่มีการบริจาคมานั้น
- 3) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการจดทะเบียนทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่นำทรัพย์สินหรือสินค้าไปบริจาคได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยไม่ให้ถือเป็นการขาย
- 4) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยตรง ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้พึงประเมินและได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับการบริจาค หรือเงินชดเชยจากภาครัฐ และสำหรับผู้ประกอบการ ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยที่ได้ลงทะเบียนไว้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินเท่าจำนวนความเสียหายโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษี
- 5) ภาษีเงินได้นิติบุคคลได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินชดเชยภาครัฐและได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้เป็นสินไหมทดแทนที่ได้รับจากการประกันภัยเพื่อชดเชยความเสียหาย เฉพาะส่วนที่เกินมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินที่เสียจากการหักค่าเสื่อมราคาแล้ว
- 6) ขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผู้ประกอบการที่ประสบอุทกภัยในพื้นที่ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร
- 7) สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอนุมัติให้จังหวัดที่เกิดอุทกภัยทุกจังหวัดและส่วนราชการที่มีวงเงินทรวงบดำเนินการให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการรวบรวมหลักฐาน เพื่อขอรับงบจากสำนักงบประมาณเพื่อชดเชยคืนเงินทรวงบราชการภายหลังแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของกระทรวงการคลัง โดยมีอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธาน ผู้แทนหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่จัดตั้งศูนย์บริการประชาชนในจังหวัดที่เกิดอุทกภัยขึ้น ณ สำนักงานคลังจังหวัด

3.3.9 กระทรวงสาธารณสุข

- 1) ตั้งศูนย์บัญชาการกึ่งวิกฤติด้านการแพทย์เพื่อดูแลระบบการแพทย์ สํารองรพพยาบาล ดูกเงิน และหน่วยแพทย์ เพื่อเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหนักและออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ที่ โดย ส่วนกลางสํารองยาสามัญประจำบ้านเพิ่ม 1 ล้านชุด

3.3.10 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) เปิดศูนย์ติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับน้ำและแจ้งเตือนภัยให้แก่จังหวัดได้รับทราบ เพื่อให้มีการแจ้งเตือนประชาชนให้ระมัดระวังอุทกภัยต่อไป
- 2) กรมทรัพยากรน้ำและกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จัดน้ำสะอาดเข้าไปช่วยเหลือโรงพยาบาล และประชาชนที่ได้รับผลกระทบขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

3.3.11 กระทรวงกลาโหม

- 1) มอบถุงยังชีพ เครื่องอุปโภคบริโภค และยารักษาโรค

3.3.12 กระทรวงแรงงาน

- 1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจัดตั้งเต็นท์สำหรับผู้ที่ประสบภัยน้ำท่วมดำเนินการซ่อมแซม เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ได้รับความเสียหาย เครื่องใช้ครัวเรือน เครื่องมือประกอบอาชีพ และ ยานพาหนะ
- 2) จัดทำแผนเพื่อรองรับจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงว่าจะถูกน้ำท่วม สั่งการให้สำนักงาน ประกันสังคม (สปส.)งดเก็บเงินสมทบทั้งในส่วนของลูกจ้างและนายจ้างเป็นเวลา 3 เดือน

3.3.13 กระทรวงอุตสาหกรรม

- 1) นำมาตรการด้านภาษีและค่าธรรมเนียมเข้ามาช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจาก ปัญหาอุทกภัยเพิ่มเติมจากการช่วยเหลือเรื่องทรัพย์สิน

3.4 มาตรการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน(สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย, 2554)

3.4.1 กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพลังงาน กระทรวง สารสนเทศและการสื่อสาร

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเร่งสำรวจและดำเนินการซ่อมแซมระบบคมนาคมขนส่ง ประปา ระบบไฟฟ้าและระบบสื่อสารให้กลับสู่สภาพปกติ

3.4.2 กระบวนการพยากรณ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) ฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลที่ได้รับความเสียหาย เป่าล้างฟื้นฟูบ่อบาดาล ซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ ไฟฟ้าแบบจุ่มใต้และระบบประปาหมู่บ้าน อุดกบบ่อน้ำบาดาล และปิดปากบ่อน้ำบาดาล อย่างถาวร
- 2) เจาะบ่อน้ำบาดาลและจัดหาบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำสะอาด เพื่อทดแทนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และสำรองไว้ใช้ในกรณีฉุกเฉินที่เกิดภัยธรรมชาติ

3.4.3 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- 1) จัดทำระบบบริหารจัดการและเตือนภัยพิบัติให้มีครอบคลุมทั้งระบบฐานข้อมูลเพื่อการเตือนภัย การเตรียมการและป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นการแจ้งเตือนภัย รวมทั้งมาตรการและวิธีการในการช่วยเหลือในกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งกรณีอุทกภัย ภัยแล้ง ดินถล่ม วาตภัย และแผ่นดินไหวการปรับปรุงการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้มีเอกภาพ
- 2) มาตรการเร่งรัดระบบประกันภัยพืชผลการเกษตรจากภัยธรรมชาติซึ่งจะเป็นระบบและกลไกถาวรให้กับรัฐบาลและเกษตรกรในการวางแผนรับมือกับผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติ
- 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำในภาพรวมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ แบบยั่งยืน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุวรรณ ภูมิวนิชย์ (2541) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการในส่วนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ เงินเดือนและผลประโยชน์ ก่อคุณโยบายและการบริหาร ความก้าวหน้า และสภาพการทำงาน สถานภาพที่ต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

เบ็ญจา สวัสดิโอ (2524) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของสตรีในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้นำสตรีเชียงใหม่ประสบผลสำเร็จ คือ การรู้หลักหรือหน้าที่การบริหารงาน ได้แก่ การวางแผนงาน การกระจายหน้าที่และความรับผิดชอบ ทำงานโดยหลักพัฒนาองค์การ

การศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ การอบรมในครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณีลานนาไทย ทำให้สตรีเชียงใหม่ประสบความสำเร็จทั้งหน้าที่การงานและครอบครัว โดยเฉพาะสตรีนักธุรกิจของเชียงใหม่ ประกอบอาชีพโดยใช้วัตถุดิบของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ จึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศได้เหมาะสมทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม

ประหยัด ยะคะนอง (2522) ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริการ สาธารณะของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองจะเขิงเทรา ผลการวัด ทัศนคติของประชาชนปรากฏว่าทุกกลุ่มอาชีพไม่ว่าจะเป็นอาชีพอื่น ๆ ไม่พอใจต่อการให้บริการ สาธารณะของเทศบาลเมืองจะเขิงเทรา โดยมีระดับความไม่พอใจในอัตราที่ใกล้เคียงกัน สาเหตุ ของการให้บริการสาธารณะไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน สรุปได้ว่าเนื่องมาจากปัญหา หลายประการคล้ายกัน คือปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาด้านการคลัง ปัญหาด้าน การควบคุมเทศบาล ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคล และปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาสำหรับแนว ทางแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยเห็นว่าจะต้องเป็นการแก้ไขปัญหาร่วมกันทั้งจากด้านรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและเทศบาลเมืองจะเขิงเทรา เฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลจะต้องมีความจริงจังและ จริงจังในการแก้ไขปัญหาทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ

วัลภา ขายหาด (2537) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการ บริการ สาธารณะด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

1. อายุ และลักษณะของเขตมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการเก็บขยะมูลฝอยจากอาคารบ้านเรือน
2. ลักษณะขอบเขตและความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ กรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการตั้งถังขยะมูลฝอย
3. ระดับการศึกษาและลักษณะของเขตมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการบริการ สาธารณะด้านการรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร

ลนาลี งามดี (2546) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อ การรับรู้ข่าวสาร และความพึงพอใจต่อ ผลประโยชน์ของเว็บไซต์ รักบ้านเกิดดอทคอมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการรับข่าวสารจากเว็บไซต์มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับ ความพึงพอใจต่อประโยชน์จากการรับข่าวสารจากเว็บไซต์มีความสัมพันธ์กับลักษณะของการถ่ายทอด ข้อมูล

เพชรวิ วรรณภา, มาลินี จำเนียรและ บุญทิพย์ ลิขิตพงษ์วิทย์ (2546) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับบริการบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าต่อการบริการของสถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี ตำบลคูบัวอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจในการใช้บริการสุขภาพในระดับปานกลาง ความพึงพอใจปัจจัยส่วนบุคคลต่อการบริการดูแลสุขภาพด้านกระบวนการให้บริการมีความสัมพันธ์กับอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษา พบว่า ประชาชนนั้นมีความต้องการทางด้าน กายภาพ เศรษฐกิจและสังคมในหลายด้าน ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐในทุกระดับทั้งส่วน ท้องถิ่น จังหวัดและระดับประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม” ผู้วิจัยจัดลำดับวิธีการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การศึกษานโยบายโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาเนื้อหา นโยบาย โครงการ เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับบางระกำโมเดลและเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขอบเขตดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและกรอบแนวทางแก้ไข ปัญหาอุทกภัยอย่างเป็นระบบตามแผนงาน 2P 2R ของรัฐบาลและศึกษามาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย (ด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต)

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาคั้งนี้กำหนดศึกษาครอบคลุมในเขตพื้นที่อำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่ 23 พฤศจิกายน 2554 ถึง 17 กุมภาพันธ์ 2555

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ทั้งสิ้น จำนวน 164,614 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนใน 11 ตำบลในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกประกอบด้วยประชาชน ผู้นำชุมชน ที่มีความหลากหลายเนื่องการ

สุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงควบคู่กับการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 384 คน
ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยการคำนวณใช้สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนสมาชิกประชากร

e = ความคลาดเคลื่อน (กำหนด $e = .05$)

แทนค่า

$$n = \frac{164,614}{1 + 21,481(.05)^2}$$

$$n = \frac{164,614}{53.705}$$

$$n = 383.63 = 384 \text{ คน}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่วิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจ
และสังคม มีทั้งหมด 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยในด้าน
เศรษฐกิจและสังคมตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหา 2P 2R ของนโยบาย และข้อมูลเอกสาร
เกี่ยวกับโครงการ ผู้วิจัยได้ปรับให้สอดคล้องกับนโยบายบางระกำโมเดลของรัฐบาล ลักษณะ
แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ในคำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ
โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบในระดับใดระดับหนึ่ง โดยให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5 คะแนน
มาก	เท่ากับ	4 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ	3 คะแนน
น้อย	เท่ากับ	2 คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1 คะแนน

นำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วไปดำเนินการตามสถิติโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วมเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับซึ่งแต่ละช่วงมีความหมายเทียบเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระดับความต้องการ

คะแนน 4.50 - 5.00	หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด
คะแนน 3.50 - 4.49	หมายถึง มีความต้องการมาก
คะแนน 2.50 - 3.49	หมายถึง มีความต้องการปานกลาง
คะแนน 1.50 - 2.49	หมายถึง มีความต้องการน้อย
คะแนน 1.00 - 1.49	หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษานโยบายบางระกำโมเดลและเอกสารการดำเนินโครงการดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อนโยบายบางระกำโมเดลของรัฐบาล

2. ร่างแบบสอบถามและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม ภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามไปทดสอบคุณภาพเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยเลือกวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยวิธีของ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.931 จึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 ชุด และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และหาร้อยละ และระดับความความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

แนวทางการแก้ไขปัญหาคู่ 2P 2R

<p style="text-align: center;">2 P</p> <p>Preparation: การเตรียมการรับสถานการณ์</p> <p>การจัดทำคลังข้อมูล ด้านพื้นที่ที่แบ่งเป็นพื้นที่วิกฤต พื้นที่เสี่ยง พื้นที่เฝ้าระวังรวมถึงข้อมูลพื้นฐานต่างๆเกี่ยวกับสภาพปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและอำเภอบางระกำข้อมูลการช่วยเหลือประชาชน เช่น การแจกถุงยังชีพงบประมาณ และอื่นๆ</p>	<p style="text-align: center;">2 R</p> <p>Response: การให้ความช่วยเหลือ</p> <p>การเข้าไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยอย่างรวดเร็วทันที เน้นเรื่องของปัจจัย 4 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนโดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจอำเภอ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทีมแพทย์ พยาบาลเข้าดูแลช่วยเหลือเรื่องสุขภาพความเจ็บป่วยของประชาชน</p>
<p>Prevention: การป้องกันอย่างยั่งยืนระยะยาว</p> <p>วางแผนจัดหางบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาวการบริหารจัดการกับน้ำเกินและจัดการกักเก็บน้ำที่จะนำมาใช้ในฤดูแล้งทั้งในเรื่องระบบทางน้ำด่วน (Water Way) การจัดทำแก้มลิงการจัดทำคลองเชื่อมแก้มลิง การจัดทำแก้มลิงขนาดใหญ่ให้เป็นพื้นที่เช่าและการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ในลุ่มน้ำยม</p>	<p>Recovery: การฟื้นฟู ชดเชยเยียวยา</p> <p>ดูแลในเรื่องข้อมูลการฟื้นฟูเยียวยาภายหลังน้ำลด และประสานงานกับหน่วยงานร่วมทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเกษตรด้านประมง ด้านปศุสัตว์ด้านสาธารณสุขและการฟื้นฟูจิตใจ ด้านศาสนสถาน ด้านสถานศึกษา ด้านเศรษฐกิจลูกค้าของ อ.ก.ส. รวมถึงด้านการประชาสัมพันธ์</p>

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม” เป็นการศึกษาวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยในท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทย เพื่อรูปแบบการพัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาคโดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์โครงการบางระกำโมเดลในเรื่องการพัฒนาพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและสังเคราะห์กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงระบบด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยตามกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีต่อโครงการบางระกำโมเดลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์โครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม

ในการศึกษาการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยในท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทยเพื่อรูปแบบการพัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาคผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสถานการณ์อุทกภัยจังหวัดพิษณุโลกในปี 2554 และโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมและกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัยอย่างเป็นระบบตามแผนงาน 2P 2R ของรัฐบาลในพื้นที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกและนำมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลอุปนัย (Inductive Analytic) และการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาดังนี้

จากการที่พจนานายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตรได้จัดทำวอร์มแก้ปัญหา น้ำท่วมโดยเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554 เวลา 09.30 น. ที่กระทรวงมหาดไทยนายกรัฐมนตรีเป็น

ประธานในการประชุมติดตามการทำงานของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยวาทภัยและดินโคลนถล่มโดยมีนายยงยุทธวิชัยดิษฐ์รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะประธานศูนย์พร้อมด้วยรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องและข้าราชการระดับสูงเข้าร่วมประชุมโดยมีการถ่ายทอดผ่านวีดีโอคอนเฟอเรนซ์ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางและช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมทั้งนี้ฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตรได้สั่งการให้นายชลิตดำรงศักดิ์อธิบดีกรมชลประทานสำรวจหาพื้นที่ที่จะรองรับปริมาณน้ำที่จะเข้ามาใหม่เพื่อไม่ให้สร้างความเดือดร้อนกับประชาชนโดยรัฐบาลพร้อมให้ความร่วมมือการทำงานแบบบูรณาการมีการตั้งวอร์รูมเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการตัดสินใจมีศูนย์กลางช่วยเหลือแบบวันสตอปเซอร์วิสตรงมาที่ศูนย์บัญชาการเดียวมีเจ้าภาพดูแลชัดเจนทั้งนี้ต้องการทดลองโมเดลในจังหวัดที่มีปัญหาอุทกภัยและเกิดความเสียหายมากโดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลกเป็นต้นแบบและให้กระทรวงไอซีทีทำระบบคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงข้อมูลและจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาระยะเร่งด่วน ปี 2555 โดยโครงการปรับปรุงระบบฝัมน้ำยม – น่าน สรุปได้ดังนี้

สรุปโครงการและงบประมาณในการดำเนินงานด้านสิ่งก่อสร้าง

1. โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำสวรรคโลก-พิชัยพร้อมอาคารประกอบ	150 ล้านบาท
2. โครงการขุดลอก 2 คลองระบายน้ำอำเภอบางระกำพร้อมปรับปรุงอาคาร	30 ล้านบาท
3. โครงการปรับปรุงประตูระบายน้ำบางแก้วในเขตอำเภอบางระกำ	150 ล้านบาท
4. โครงการแผนงานดำเนินการก่อสร้างโครงการแก้มลิงบางระกำ	
4.1 แก้มลิงบึงชีแร้ง	50 ล้านบาท
4.2 แก้มลิงบึงตะเคีง	250 ล้านบาท
4.3 แก้มลิงบึงประมาณ	350 ล้านบาท
รวมทั้งสิ้น	980 ล้านบาท

รูปแบบการจัดการ

1. โครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยมได้แก่โครงการก่อสร้างในแผนงาน 3 โครงการแรก คือ
 1. โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำสวรรคโลก-พิชัยพร้อมอาคารประกอบ

2. โครงการขุดลอก 2 คลองระบายน้ำอำเภอบางระกำพร้อมปรับปรุงอาคาร
3. โครงการปรับปรุงประตูระบายน้ำบางแก้วในเขตอำเภอบางระกำ

โครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยมพื้นที่ได้รับผลกระทบได้แก่อำเภอทองไทรลาด, อำเภอพรหมพิรามและอำเภอบางระกำโดยแนวทางการดำเนินการกรมชลประทานได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อศึกษาความเหมาะสมและผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นโครงการพัฒนาพื้นที่พิเศษในกลุ่มน้ำยมแบบบูรณาการจากแนวความคิดในการบรรเทาอุทกภัยดังกล่าวจะสามารถผันน้ำจากแม่น้ำยมในช่วงที่มีปริมาณมากเข้ามาเก็บกักในพื้นที่บึงสาธารณะประโยชน์ทั้ง 3 แห่งได้ชั่วคราวและเมื่อระดับน้ำในลำน้ำสายหลักลดลงจึงค่อยทยอยระบายน้ำลงสู่แม่น้ำยมต่อไปซึ่งจะเป็นการลดระดับน้ำในแม่น้ำยมได้ในระดับหนึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของบึงสาธารณะประโยชน์และปริมาณน้ำหลากในแม่น้ำยมในช่วงฤดูน้ำหลากหนึ่งๆดำเนินการผันน้ำเข้าออกจากหนองน้ำได้มากกว่าหนึ่งครั้งซึ่งจะขึ้นกับลักษณะการไหลของน้ำในแม่น้ำยมนอกจากนี้ปริมาณน้ำที่เก็บกักไว้ในบึงสาธารณะประโยชน์ทั้ง 3 แห่งในช่วงปลายฤดูฝนจะนำมาใช้ประโยชน์เป็นแหล่งน้ำต้นทุนในช่วงฤดูแล้งได้อีกด้วย

2. โครงการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำยมได้แก่ แผนงานดำเนินการก่อสร้างโครงการแก้มลิงบางระกำ

ซึ่งในเขตพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำยมพื้นที่ได้รับผลกระทบโดยตรงคืออำเภอบางระกำเนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำจึงได้รับผลกระทบจากแม่น้ำยมที่ไหลบ่ามาจากทางจังหวัดสุโขทัยโดยดำเนินการจัดทำโครงข่ายแก้มลิงฝั่งขวาของแม่น้ำยมอำเภอบางระกำซึ่งมีจำนวน 3 แห่งคือ แก้มลิงบึงชี้แร้งแก้มลิงบึงตะเคิงแก้มลิงบึงประมาณเพื่อใช้เป็นพื้นที่รองรับน้ำในฤดูน้ำหลากและสามารถเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรในฤดูแล้งเพื่อให้สามารถทำการเพาะปลูกได้ในฤดูแล้งและให้ระบายน้ำในพื้นที่น้ำท่วมดังกล่าวให้สามารถเริ่มทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคมเนื่องจากสามารถเก็บเกี่ยวได้ก่อนฤดูน้ำหลากในปีต่อไปเพื่อให้สามารถทำนาได้ 2 ครั้งต่อปีโดยทำนาครั้งที่ 1 เริ่มธ.ค.-มี.ค. และครั้งที่ 2 เริ่มเม.ย.-ก.ค. จะทำให้พื้นที่นาไม่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยซึ่งจะเกิดเป็นประจำทุกปีในช่วงเดือนสิงหาคมโดยแนวทางการบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำยมซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำที่รองรับปริมาณน้ำท่วมตามธรรมชาตินั้นดำเนินการได้หลายแนวทางทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าพื้นที่ดังกล่าวมีสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินรวมถึงการดำเนินชีวิตของราษฎรในปัจจุบันเป็นอย่างไรโดยมีแนวความคิดในการดำเนินการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งเก็บกักน้ำโดยการก่อสร้างแก้มลิงขึ้นมาเพื่อรองรับน้ำในพื้นที่ดังกล่าว

และนอกจากนี้ได้พิจารณาหาแนวทางบรรเทาอุทกภัยพื้นที่อำเภอบางระกำเป็นแบบ 2P 2R เพื่อการตัดสินใจที่รวดเร็วประกอบด้วย 1. Preparation: การเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นการเตรียมยารักษาโรคเตรียมซ่อมแซมที่อยู่เพื่อช่วยได้ทันเหตุการณ์ 2. Response: การตอบสนองอย่างรวดเร็วเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นให้ร่วมมือกับผู้ว่าราชการจังหวัดในการส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยเหลือและรายงานผลติดตามช่วยเหลือ 3. Recovery: การชดเชยเยียวยาและ 4. Prevention: การป้องกัน

สรุปโครงการเชิงระบบด้านเศรษฐกิจสังคมและคุณภาพชีวิต

1. การเตรียมความพร้อมและการรองรับสถานการณ์ (Preparation) ได้แก่ ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เช่นข้อมูลปริมาณน้ำพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดโคลนถล่มน้ำป่าไหลหลากและพื้นที่น้ำท่วมขังหมู่บ้านตำบลที่ได้รับผลกระทบพร้อมทั้งข้อมูลจำนวนครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบมาเป็นฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนและเมื่อเกิดเหตุการณ์จะใช้เป็นแนวทางในการประสานทุกภาคส่วนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่อไป

2. การดำเนินการช่วยเหลือ (Response) จัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นและดำเนินการช่วยเหลือในระยะกลางและระยะยาวจัดตั้งศูนย์ Call Center พาหนะดำเนินการเช่นรถยนต์เรือและเจ้าหน้าที่โทรศัพท์ติดต่อหอกระจายข่าวชุมชนหมู่บ้านและมีระบบ SMS เพื่อสื่อสารให้ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยได้อย่างทันท่วงที่จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการทหารตำรวจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเพื่อจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆรวมทั้งระบบสื่อสารระบบ IT เรือระบบไฟฟ้าแพยางห้องน้ำห้องสุขาเพื่อบริการแก่ผู้ประสบภัย

3. การฟื้นฟูเยียวยา (Recovery) ฟื้นฟูเยียวยาทั้งโครงสร้างพื้นฐานและสภาพจิตใจของผู้ที่ได้รับผลกระทบเช่นฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานอาคารบ้านเรือนสถานศึกษาแหล่งอุปโภคบริโภคเส้นทางคมนาคมการขนส่งระบบไฟฟ้าประปาเป็นต้นให้ความช่วยเหลือชดเชยพันธุ์พืชพืชสัตว์ประมงไร่นาให้ความช่วยเหลือในอัตราที่รัฐกำหนดดำเนินการปรับลดงดขยายการชำระหนี้ที่มีต่อสถาบันการเงินของรัฐเช่น ธกส. เป็นต้น

4. การป้องกันที่ยั่งยืน (Prevention) บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรปรับปรุงระบบขนส่งน้ำเช่นคูคลองต่างๆเพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัวใช้ระบบ Water Way

เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่่อ่าวไทยวางแผนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำรวบรวม และกักเก็บน้ำที่จำเป็นจะต้องใช้เป็นแก้มลิงเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัยและใช้ประโยชน์ ในการเกษตรทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้งต่อไปก่อสร้างเขื่อนเพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ให้ สามารถบริหารจัดการน้ำในอันที่จะเป็นการป้องกันอุทกภัยพร้อมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในฤดู ฝนและฤดูแล้ง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความต้องการของผู้ประสบอุทกภัยตามกรอบแนวทางการ แก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ย

ส่วนที่ 2 ความต้องการของประชาชนผู้ประสบอุทกภัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย

1. Preparation: การเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์
2. Response: การตอบสนองช่วยเหลือและรายงานติดตามผล
3. Recovery: การชดเชยเยียวยา
4. Prevention: การป้องกัน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	169	44.00
หญิง	215	56.00
รวม	384	100.00
อายุ		
18 - 30 ปี	85	22.10
31 - 40 ปี	142	37.00
41 - 50 ปี	109	28.40
51 ปีขึ้นไป	48	12.50
รวม	384	100.00
การศึกษา		
ประถมศึกษา	144	37.50
มัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรชั้นต้น	128	33.30
อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรชั้นสูง	44	11.50
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	68	17.70
รวม	384	100.00
อาชีพ		
รับจ้าง	32	8.30
ค้าขาย	60	15.60
เกษตรกร	136	35.40
ข้าราชการ	74	19.30
อื่น ๆ นักเรียน ผู้ใหญ่บ้าน ครูอัตราจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว	82	21.40
รวม	384	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน	68	17.70
3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน	80	20.80
6,001 – 9,000 บาทต่อเดือน	122	31.80
9,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป	114	29.70
รวม	384	100.00

จากข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบว่าเป็นเพศหญิง 215 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 เพศชาย 169 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมาคือช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 อายุ 18 - 30 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับ

การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรชั้นต้นจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 และระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรชั้นสูง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 ตามลำดับ

อาชีพส่วนใหญ่ คือ เกษตรกร 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาคือ นักเรียน ผู้ใหญ่บ้าน ครูอัตราจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 ข้าราชการ 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ค้าขาย 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และรับจ้าง 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6,001 – 9,000 บาทต่อเดือน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 รายได้ 9,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 รายได้ 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 และมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความต้องการของประชาชนผู้ประสบอุทกภัยด้านเศรษฐกิจและสังคม
ประกอบด้วย

1. Preparation: การเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์
2. Response: การให้ความช่วยเหลือ
3. Recovery: การฟื้นฟู ชดเชยเยียวยา
4. Prevention: การป้องกัน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของประชาชนที่
ต้องการการได้รับความช่วยเหลือจากอุทกภัย โดยภาพรวมและรายด้าน

	ความต้องการรายด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	การเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์	3.74	0.64	มาก
2.	การให้ความช่วยเหลือ	3.85	0.37	มาก
3.	การฟื้นฟู ชดเชยเยียวยา	3.85	0.48	มาก
4.	การป้องกันอุทกภัย	3.93	0.49	มาก
รวม		3.84	0.35	มาก

จากตาราง 2 ระดับความต้องการของประชาชนผู้ประสบอุทกภัยโดยภาพรวมพบว่า มี
ความต้องการระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดย
ประชาชนมีความต้องการเรื่องการป้องกันอุทกภัยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการให้ความ
ช่วยเหลือและการฟื้นฟู ชดเชยเยียวยา มีความต้องการเท่ากัน ($\bar{X} = 3.85$) และมีความต้องการใน
เรื่องการเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์อุทกภัย ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 4 ด้าน มีความต้องการ
ระดับมากใกล้เคียงกัน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของประชาชนด้านการเตรียมความพร้อมและการรองรับสถานการณ์

ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ (Preparation)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เตรียมความพร้อมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลปริมาณน้ำพื้นที่เสี่ยงภัยและพื้นที่น้ำท่วมขังจำนวนหมู่บ้านตำบลที่ได้รับผลกระทบเป็นข้อมูลวางแผนและแนวทางให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	3.79	0.95	มาก
2. ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเตือนภัยพิบัติ ให้ครอบคลุมทั้งระบบฐานข้อมูลเพื่อการเตือนภัย การเตรียมการและป้องกันอุทกภัย	3.40	0.93	ปานกลาง
3. มาตรการและวิธีการแจ้งเตือนภัยในกรณีที่เกิดอุทกภัย	3.41	0.77	ปานกลาง
4. จัดตั้งศูนย์ Call Center เพื่อเป็นจุดบริการร่วมเพียงจุดเดียวซึ่งมีพาหนะเช่นรถยนต์เรือโทรศัพท์ติดต่อเจ้าหน้าที่ประสานงาน	3.45	0.87	ปานกลาง
5. จัดหอกระจายข่าวทุกชุมชนหมู่บ้านและกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบทุกวันสามารถเข้าไปช่วยเหลือได้ทันที	3.63	1.10	มาก
6. จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งส่วนราชการทหารตำรวจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน	3.54	0.96	มาก
7. จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆรวมทั้งระบบสื่อสารระบบ IT เรือระบบไฟฟ้าสำรองแพยางห้องน้ำห้องสุขาเคลื่อนที่	4.14	1.11	มาก
8. การเตรียมยารักษาโรค อุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือ	4.35	0.74	มาก
9. การเตรียมความพร้อมในการอพยพ การทำแผนที่รองรับการอพยพขั้นที่สูง การหาสถานที่เตรียมความพร้อมเป็นศูนย์อพยพชั่วคราว	3.94	1.08	มาก
รวม	3.74	0.64	มาก

จากตาราง 3 ในภาพรวมการให้ความช่วยเหลือด้านการเตรียมความพร้อมและการรองรับสถานการณ์อุทกภัยนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายชื่อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการในเรื่องยารักษาโรคและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือตนเองในกรณีที่เกิดอุทกภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ การ

เตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือรวมทั้งระบบสื่อสารเร็ว ระบบไฟฟ้าสำรอง แพงาง ห้องน้ำสุขาเคลื่อนที่อยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 4.14$)การเตรียมความพร้อมในการอพยพ การทำแผนที่รองรับการอพยพขึ้นที่สูงเป็นศูนย์อพยพชั่วคราวอยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 3.94$)การเตรียมข้อมูลปริมาณน้ำพื้นที่เสี่ยงพื้นที่น้ำท่วม หมู่บ้านและตำบลที่ได้รับผลกระทบเพื่อการวางแผนในการให้ความช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 3.79$)จัดหอกระจายข่าวทุกชุมชนหมู่บ้านและกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบเพื่อให้เข้าไปช่วยเหลือได้ทัน่วงที่อยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 3.63$)จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งส่วนราชการ ทหาร ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนอยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 3.54$)จัดตั้งศูนย์ Call Center เพื่อเป็นจุดบริการร่วมมีพาหนะ เช่น รถยนต์ เรือ โทรศัพท์ติดต่อประสานงานและเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลืออยู่ในระดับปานกลาง($\bar{x} = 3.45$)การหามาตรการวิธีการแจ้งเตือนภัยในกรณีที่เกิดอุทกภัยอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{x} = 3.41$)และต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเตือนภัยพิบัติให้ครอบคลุมทั้งระบบเพื่อการเตือนภัยการเตรียมการและป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{x} = 3.40$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของประชาชนด้านการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ

ด้านการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ (Response)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. จัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้น	4.53	0.50	มากที่สุด
2. จัดห้องน้ำห้องสุขาเคลื่อนที่ในที่พักพิง อพยพในชุมชน	4.41	0.77	มาก
3. ช่วยเหลือค่าเสียหายด้านที่พักอาศัยและทรัพย์สินที่ประสบอุทกภัย	4.84	0.36	มากที่สุด
4. ช่วยเหลือด้านเครื่องมือประกอบอาชีพและอุปกรณ์ทำกินที่	3.56	1.14	มาก
5. ช่วยเหลือเกษตรกร กรณี ข้าว พืชไร่ พืชสวน และไม้ยืนต้นเสียหาย	3.52	1.50	มาก
6. ช่วยเหลือด้านประมง ปลา กุ้ง ปู และหอย สัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระชัง	3.59	1.50	มาก
7. ช่วยเหลือด้านปศุสัตว์ ฟุงหญ้าเลี้ยงสัตว์ เปลี่ยนหญ้าที่เสียหาย	3.57	1.02	มาก
8. ช่วยเหลือกรณีสัตว์ตายสูญหาย โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่	3.46	1.01	ปานกลาง
9. ช่วยเหลือด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว พืช อาหารสัตว์ นมผงพันธุ์ เปลี่ยนหญ้า	3.71	0.91	มาก
ด้านการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ (Response)	\bar{X}	S.D.	ระดับ

10. ช่วยเหลือต้นทุนการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น	3.90	0.78	มาก
11. ช่วยเหลือเกษตรกรโดยขยายเวลาชำระหนี้และงดคิดดอกเบี้ย ธ.ก.ส.สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	3.79	0.40	มาก
12. การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตร	3.55	0.90	มาก
13. การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อเพิ่มเติมและลดดอกเบี้ย ธ.ก.ส. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	3.71	0.45	มาก
14. การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อใหม่เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.44	0.90	ปานกลาง
15. การช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปโดยการให้สินเชื่อและลดดอกเบี้ยธนาคารออมสิน และกู้เพิ่มเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	3.57	0.99	มาก
16. การช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป โดยขยายเวลาชำระหนี้และพักชำระหนี้สำหรับลูกหนี้เดิมของธนาคารออมสิน	3.66	1.31	มาก
17. การช่วยเหลือค่าแบบเรียนอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียน	4.58	0.49	มากที่สุด
รวม	3.85	0.37	มาก

จากตาราง 4 ในภาพรวมด้านการให้ความช่วยเหลือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องค่าเสียหายด้านที่พักอาศัยและทรัพย์สินที่ประสบอุทกภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$) รองลงมาคือความช่วยเหลือค่าแบบเรียนอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) ความช่วยเหลือในด้านการจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) การจัดหาห้องน้ำห้องสุขาเคลื่อนที่ในที่ที่พักพิงและที่อพยพในชุมชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) ความช่วยเหลือเรื่องต้นทุนการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรโดยขยายเวลาชำระหนี้และงดคิดดอกเบี้ย ธ.ก.ส.สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) ความช่วยเหลือด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว พืช อาหารสัตว์ หน่อพันธุ์ แปลงหญ้ามีความต้องการอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 3.71$) การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อเพิ่มเติมและลดดอกเบี้ย ธ.ก.ส. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) การช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปโดยขยายเวลาชำระหนี้และพักชำระหนี้สำหรับลูกหนี้เดิมของธนาคารออมสินมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) ความช่วยเหลือด้านประมง ปลา กุ้ง ปู และหอย สัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระชังมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) ความช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปโดยการให้สินเชื่อและลดดอกเบี้ยธนาคารออมสินและให้เงินกู้เพิ่มเติมเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) ความช่วยเหลือด้านปศุสัตว์ พงษ์น้ำเลี้ยงสัตว์ แปลงหญ้าที่เสียหายอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.57$) ความช่วยเหลือด้านเครื่องมือประกอบอาชีพและอุปกรณ์ทำกินที่เสียหายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ความช่วยเหลือโดยการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) ช่วยเหลือเกษตรกร กรณี ข้าว พืชไร่ พืชสวน และไม้ยืนต้นเสียหายมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) ช่วยเหลือกรณีสัตว์ตายสูญหาย โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) และต้องการความช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อใหม่เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของประชาชนด้านการดำเนินการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยา

ด้านการดำเนินการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยา (Recovery)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การฟื้นฟูจิตใจ การรักษาพยาบาลเยียวยาสภาพจิตใจ	4.56	0.50	มากที่สุด
2. การฟื้นฟูระบบการป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	3.70	0.86	มาก
3. การฟื้นฟูการฝึกอาชีพชุมชนที่ประสบอุทกภัย	3.91	0.85	มาก
4. การฟื้นฟูอาคารบ้านเรือนที่เสียหาย	4.53	0.50	มากที่สุด
5. การฟื้นฟูสถานที่ราชการ หน่วยงานต่าง ๆ	3.87	0.95	มาก
6. การฟื้นฟูสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด เป็นต้น	3.73	0.91	มาก
ด้านการดำเนินการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยา (Recovery)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. การฟื้นฟูแหล่งอุปโภคบริโภคตลาดสด ร้านค้าชุมชน	3.89	0.81	มาก

8. การฟื้นฟูสถานพยาบาล สถานีอนามัย โรงพยาบาล	3.69	1.10	มาก
9. การฟื้นฟูสถานศึกษาให้ดำเนินการเรียนการสอนสู่ภาวะปกติ	3.84	1.12	มาก
10. การฟื้นฟูซ่อมแซมห้องสมุดประชาชนและศูนย์การศึกษานอก	3.82	1.06	มาก
11. การฟื้นฟูการซ่อมแซมระบบคมนาคมขนส่ง (ถนนและรถไฟ)	3.53	0.80	มาก
12. การฟื้นฟูระบบประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์สื่อสารโทรคมนาคม	4.31	0.59	มาก
13. การฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลและระบบประปาหมู่บ้าน	3.44	0.83	ปานกลาง
14. การฟื้นฟูอุกคบบ่อน้ำบาดาลอย่างถาวร	3.10	0.97	ปานกลาง
15. การฟื้นฟูจัดหาบรรจุก๊าซบรรจุน้ำสะอาดเพื่อสำรองใช้	3.77	1.11	มาก
รวม	3.85	0.48	มาก

จากตาราง 5 ในภาพรวมด้านการดำเนินการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการฟื้นฟูจิตใจการรักษาพยาบาลเยียวยาสภาพจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) รองลงมาคือการฟื้นฟูอาคารบ้านเรือนที่เสียหายอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) การฟื้นฟูระบบประปาไฟฟ้า โทรศัพท์สื่อสาร โทรคมนาคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) การฟื้นฟูด้านอาชีพให้แก่ชุมชนที่ประสบอุทกภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) การฟื้นฟูแหล่งอุปโภคบริโภคตลาดสด ร้านค้าชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) การฟื้นฟูสถานที่ราชการหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) การฟื้นฟูสถานศึกษาให้ดำเนินการเรียนการสอนสู่ภาวะปกติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) การฟื้นฟูซ่อมแซมห้องสมุดประชาชนและศูนย์การศึกษานอกกระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$) การฟื้นฟูจัดหาบรรจุก๊าซบรรจุน้ำสะอาดเพื่อสำรองใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) การฟื้นฟูสถานที่สำคัญทางศาสนาเช่น วัด โบสถ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) การฟื้นฟูระบบการป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) การฟื้นฟูสถานพยาบาลสถานีอนามัย โรงพยาบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) การฟื้นฟูการซ่อมแซมระบบคมนาคมขนส่งถนนและรถไฟอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) การฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาล

และระบบประปาหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$)และการฟื้นฟูอุทกกลบ่อน้ำบาดาลและปิดปากบ่อน้ำบาดาลอย่างถาวรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความต้องการของประชาชนด้านการป้องกันอุทกภัย

ด้านการป้องกันอุทกภัย (Prevention)	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรปรับปรุงกลไกการดำเนินงานจัดการกับภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้าน	4.58	0.49	มากที่สุด
2. ศึกษาความเหมาะสมและพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำในด้านการจัดการข้อมูลและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	2.96	0.22	ปานกลาง
3. ปรับปรุงระบบขนส่งน้ำเช่นคูคลองต่างๆเพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัว	4.73	0.44	มากที่สุด
4. ใช้ระบบ Water Way เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่อ่าวไทยให้เร็วที่สุดและวางแผนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ	4.47	0.88	มาก
5. รวบรวมและกักเก็บน้ำที่จำเป็นจะต้องใช้เป็นแก้มลิงเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัยและใช้ประโยชน์ในการเกษตร	3.48	1.15	ปานกลาง
6. เชื่อมโยงการไหลของน้ำในระบบแก้มลิงเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและใช้ประโยชน์ยามขาดแคลน	3.37	1.23	ปานกลาง
รวม	3.93	0.49	มาก

จากตาราง 6 ในภาพรวมด้านการดำเนินการป้องกันอุทกภัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงระบบขนส่งน้ำเช่น คู คลองต่าง ๆ เพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) รองลงมาคือการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรปรับปรุงกลไกการดำเนินงานจัดการกับภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการบรรเทาสาธารณภัย การจัดทำแผนและมาตรการรองรับผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) การใช้ระบบ Water Way เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่อ่าวไทยให้เร็วที่สุดและวางแผนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$) การรวบรวมและกักเก็บน้ำที่จำเป็นจะต้องใช้เป็นแก้มลิงเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัยและใช้ประโยชน์ในการเกษตรอยู่ในระดับปาน

กลาง ($\bar{x} = 3.48$) เชื่อมโยงการไหลของน้ำในระบบแก้มลิงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและใช้ประโยชน์ยามขาดแคลนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) และศึกษาความเหมาะสมและพัฒนาาระบบบริหารจัดการน้ำในด้านการจัดการข้อมูลและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็น

จากการรวบรวมข้อมูลคำถามปลายเปิดในด้านความต้องการอื่น ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตได้แก่ เงินให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างเร่งด่วนในด้านอื่น ๆ ที่ยังไม่ถึงในหมู่บ้านที่ทางไกลต้องการอาหารแห้ง เครื่องปรุง เครื่องนุ่งห่ม เครื่องครัวหุงหาอาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า ที่นอน มุ้งหมอน ยารักษาโรค อุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือตนเอง ซ่อมแซมห้องน้ำห้องสุขาที่ยังใช้ไม่ได้ ถูดำสำหรับขยะ ถังขยะ ซ่อมแซมที่พักอาศัยและทรัพย์สิน เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ในครัวเรือน รถมอเตอร์ไซด์ รถถีบ รถพ่วงที่เสียหายจากอุทกภัย

ความต้องการด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความต้องการบริการด้านให้คำปรึกษามีบางส่วนต้องการฟื้นฟูจิตใจ การรักษาพยาบาล เนื่องจากความเครียด เสียใจ ท้อแท้ หมดหวัง เบื่อหน่ายกับปัญหาที่ยากจะเยียวยา ต้องการให้มีอสม. หรือความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขเข้าถึงพื้นที่ที่ยากลำบาก ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหามาตรการฟื้นฟูระบบการป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การหาที่เก็บของในที่สูง การเตรียมการขนย้าย รถขนย้าย การรับส่งผู้ป่วย ผู้พิการ เป็นต้น

ความต้องการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการข้อมูลการป้องกันอุทกภัยอยู่ในระดับมาก เช่นการแจ้งเตือนอพยพ การทำแผนที่เพื่อรองรับพื้นที่สูง การหาสถานที่เตรียมความพร้อมเป็นศูนย์อพยพ ต้องการให้ปรับปรุงประตูระบายน้ำ ชุดลอกคูคลองต่าง ๆ เพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัวการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรปรับปรุงกลไกการดำเนินงานจัดการกับภัยพิบัติทั้งในด้านการบรรเทาสาธารณภัย การจัดทำแผนและมาตรการรองรับผลกระทบใช้ระบบ Water Way เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่อ่าวไทยและการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม” เป็น การศึกษาวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยในท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทยเพื่อ รูปแบบการพัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาคในครั้งนี้อยู่สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย มาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาโครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมเพื่อ พัฒนาเป็นต้นแบบในระดับภูมิภาคที่ดีในประเทศไทยมีข้อค้นพบดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1สรุปผลการวิเคราะห์บางระกำโมเดลในเรื่องการพัฒนาพื้นที่และการบริหาร จัดการน้ำอย่างเป็นระบบและสังเคราะห์กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงระบบด้านเศรษฐกิจและ สังคม

ผลการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการในการดำเนินงานด้าน สิ่งก่อสร้างในแผนงาน 3 โครงการแรก คือ

1. โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำสวรรคโลก-พิชัยพร้อมอาคารประกอบ
2. โครงการขุดลอก 2 คลองระบายน้ำอำเภอบางระกำพร้อมปรับปรุงอาคาร
3. โครงการปรับปรุงประตูระบายน้ำบางแก้วในเขตอำเภอบางระกำ

มีแนวความคิดในการพัฒนาพื้นที่พิเศษรองรับน้ำท่วมในโครงการบางระกำโมเดลดังนี้

1. เพิ่มความสามารถในการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงต้นฤดูฝนโดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ ลุ่มต่ำโดยการขุดลอกระบบลำน้ำคูคลองต่างๆให้เชื่อมถึงกันและมีระดับท้องลำน้ำที่ลึกพอที่จะ ระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มต่ำได้

2. เพิ่มความสามารถในการเก็บกักปริมาณน้ำไว้ในพื้นที่ในช่วงปลายฤดูฝนถึงต้นฤดูแล้ง รวมถึงการเก็บกักปริมาณน้ำที่สามารถผันเข้าสู่พื้นที่ในช่วงฤดูแล้งได้โดยใช้ประโยชน์จากการขุด ลอกระบบคูคลองต่างๆเพื่อการระบายน้ำและการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำภายในพื้นที่เพิ่มเติม โดยเฉพาะบริเวณปลายลำน้ำสายต่างๆที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำยมและคลองบางแก้ว

3. เพิ่มความสามารถในการผันน้ำเข้าสู่พื้นที่โดยปริมาณน้ำที่จะสามารถผันเข้าสู่พื้นที่ได้จะมาจากแม่น้ำยม (อาจรับน้ำมาจากลุ่มน้ำปิง) และคลองบางแก้ว (รับน้ำต่อมาจากลุ่มน้ำน่านผ่านทางโครงการพลายชุมพล) โดยการก่อสร้างอาคารบังคับน้ำในแม่น้ำยมและคลองบางแก้ว

4. เพิ่มปริมาณน้ำให้กับพื้นที่โครงการผ่านทางแม่น้ำยมและคลองบางแก้วซึ่งมาตรการนี้จะถือเป็นมาตรการเสริมเนื่องจากจะเป็นการนำน้ำจากพื้นที่ลุ่มน้ำข้างเคียงมาใช้ต้องพิจารณาถึงความเพียงพอในการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำข้างเคียง

รูปแบบการจัดการพื้นที่น้ำท่วมที่เสนอแนะ

1. ช่วงกลางฤดูฝนเปิดอาคารทั้งหมดเพื่อระบายน้ำออกจากพื้นที่
2. ช่วงปลายฤดูฝนเมื่อระดับน้ำในทุ่งเริ่มลดลงใกล้กับระดับเก็บกักที่กำหนดไว้ให้เริ่มเก็บกักน้ำ (ปิดอาคารบังคับน้ำ) และพร้อมเริ่มเตรียมการเพาะปลูก (ช่วงกลางถึงปลายต.ค.)
3. เมื่อมีการพัฒนาโครงการแก้มลิงบางระกำ (ขุดลอกเชื่อมโยงโครงข่ายลำน้ำและติดตั้งอาคารควบคุมน้ำ) จะทำการเก็บกักน้ำที่ระดับใกล้เคียงกับระดับน้ำในป่าน้ำท่วมปกติซึ่งจะทำให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ประมาณ 40 ล้านลบ.ม. ในพื้นที่ประมาณ 64,000 ไร่

แนวทางในการบริหารจัดการน้ำให้สอดคล้องกับช่วงเวลาการเพาะปลูก

เนื่องจากปริมาณน้ำที่เก็บกักไว้ในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเก็บกักไว้เป็นบริเวณกว้างโดยครอบคลุมพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ของ “ทุ่งบางระกำ” และมีระดับความสูงของน้ำที่ท่วมไม่เกิน 0.50 ถึง 1.00 เมตรจากผิวดินดังนั้นการจะลดระดับน้ำลงให้หมดก่อนจะทำการเพาะปลูกอาจดำเนินการได้ยากจึงเสนอให้เริ่มทำการเพาะปลูกจากพื้นที่ที่มีระดับน้ำท่วมต่ำก่อน (ระดับน้ำท่วมไม่เกิน 0.20 เมตร) โดยเริ่มจากการเตรียมแปลงสำหรับปลูกข้าวโดยกำหนดรูปแบบการปลูกข้าวเป็นแบบนาดำซึ่งจะสามารถปักดำและเริ่มปลูกได้ในพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังในระดับไม่สูงนัก

ในขณะที่เริ่มการเตรียมแปลงให้ทำการเพาะต้นกล้าไปพร้อมกันโดยจัดเตรียมพื้นที่แปลงเล็กไว้สำหรับการเพาะกล้าซึ่งอาจต้องใช้การสูบน้ำออกจากพื้นที่หรืออาจรวมกลุ่มกันใช้พื้นที่ที่อยู่ติดกันเป็นพื้นที่การเตรียมแปลงเพาะกล้าได้หลังจากเตรียมแปลงเพาะปลูกในพื้นที่ที่มีระดับน้ำท่วมต่ำแล้ว (ระดับน้ำท่วมไม่เกิน 0.20 เมตร) เป็นเวลา 2 สัปดาห์ซึ่งจะมีการใช้น้ำจากภายในพื้นที่เตรียมแปลงเองและพื้นที่โดยรอบส่งผลให้ระดับน้ำท่วมในพื้นที่โดยรอบเริ่มลดลงจึงเริ่มเตรียมแปลงเพาะปลูกในพื้นที่ที่มีระดับน้ำท่วมต่ำถัดไปและดำเนินการเช่นนี้ไปเรื่อยๆจนครอบคลุมทั้งพื้นที่โครงการซึ่งจะส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกจะค่อยๆเพิ่มขึ้นในขณะที่พื้นที่น้ำท่วมก็จะค่อยๆลดลงเช่นกัน

ในการกำหนดขอบเขตพื้นที่เพาะปลูกของโครงการเพื่อประเมินปริมาณความต้องการใช้น้ำได้กำหนดจากพื้นที่การเพาะปลูกข้าวในปัจจุบันจึงกำหนดพื้นที่เพาะปลูกของโครงการไว้ที่ 72,000 ไร่ซึ่งจะมีปริมาณความต้องการใช้น้ำในพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 116.81 ล้านลบ.ม./ 1 รอบการเพาะปลูก (ฤดูแล้ง) จะเห็นว่าปริมาณน้ำต้นทุนที่ได้เก็บกักไว้เมื่อสิ้นฤดูน้ำหลากมีเพียง 40 ล้านลบ.ม. เท่านั้นซึ่งจะเพียงพอถึงประมาณสัปดาห์ที่ 8 (2 เดือนแรกของการเพาะปลูก) หลังจากนั้นจะต้องการการผันน้ำเข้ามาเสริมอีกประมาณ 76 ล้านลบ.ม. ในช่วงประมาณกลางเดือน ธันวาคม

ผลประโยชน์โครงการ

1. เพิ่มความสามารถในการระบายน้ำออกจากพื้นที่โครงการในช่วงกลางฤดูฝนที่ระดับน้ำในแม่น้ำยมไม่สูงมากนัก
2. สามารถเพิ่มปริมาตรน้ำเก็บกักให้กับพื้นที่โครงการได้ 40.13 ล้านลบ.ม. เทียบเท่ากับปริมาณความต้องการน้ำของข้าว (ฤดูแล้ง) จำนวน 24,732 ไร่
3. เพิ่มความสามารถในการนำน้ำจากแม่น้ำยมเข้าสู่พื้นที่โครงการในช่วงฤดูแล้ง
4. เพิ่มความสามารถของระบบกระจายน้ำไปยังพื้นที่เพาะปลูกต่างๆ
5. ลดระดับน้ำท่วมในแม่น้ำยมในช่วงปลายฤดูฝนได้ประมาณ 0.59 เมตร
6. สามารถพัฒนาพื้นที่โครงการในลักษณะพื้นที่พิเศษโดยมีการใช้น้ำร่วมกันระหว่างปริมาณน้ำท่วมที่ได้เก็บกักไว้ในพื้นที่และปริมาณน้ำจากแหล่งน้ำภายนอกโดยมีขนาดพื้นที่โครงการประมาณ 72,000 ไร่

โครงการก่อสร้างในแผนงานดำเนินการที่ 4 คือ โครงการแก้มลิงบางระกำได้แก่แก้มลิงบึงชี้แร้งแก้มลิงบึงตะเคี๋ยแก้มลิงบึงประมาณมีแนวความคิดในการบรรเทาอุทกภัยดังนี้

1. ขุดลอกและปรับปรุงบึงสาธารณะประโยชน์ทั้ง 3 แห่งเพื่อเพิ่มความสามารถในการเก็บกักน้ำของหนองน้ำรวมถึงการยกระดับคันโดยรอบหนองน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในการเก็บกักปริมาณน้ำหลาก
2. ขุดคลองชักน้ำจากแม่น้ำยม(คลองตุลกรวด)เข้าสู่พื้นที่หนองน้ำและขุดลอกคลองเพื่อผันน้ำระหว่างบึงเพื่อให้เป็นโครงข่ายแก้มลิงพร้อมก่อสร้างอาคารควบคุมการรับน้ำจากลำน้ำสายหลัก
3. ขุดคลองระบายน้ำจากบึงสาธารณะประโยชน์(คลองตะเฒ่า, คลองโพธิ์และคลองสาขาต่างๆ ในพื้นที่) กลับเข้าสู่ลำน้ำสายหลักพร้อมก่อสร้างอาคารควบคุมการระบายน้ำโดยเป็นการระบายน้ำโดยอาศัยแรงโน้มถ่วงเป็นหลักเพื่อระบายน้ำและส่งน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร

รูปแบบการจัดการโครงข่ายแก้มลิงฝั่งขวาของแม่น้ำยม

1. ช่วงต้นฤดูฝน(เดือนมิถุนายน) เปิดอาคารทั้งหมดเพื่อระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มต่ำแม่น้ำยม เพื่อเป็นการเตรียมการพร่องน้ำรองรับปริมาณน้ำหลาก
2. ช่วงกลางฤดูฝน(เดือนกรกฎาคม-กันยายน) เปิดอาคารทั้งหมดเพื่อระบายน้ำออกจากพื้นที่
3. ช่วงปลายฤดูฝนเมื่อระดับน้ำในทุ่งเริ่มลดลงใกล้กับระดับเก็บกักที่กำหนดไว้ให้เริ่มเก็บกักน้ำ (ปิดอาคารบังคับน้ำ) และพร้อมเริ่มเตรียมการเพาะปลูก (ช่วงกลางถึงปลายเดือนธันวาคม)
4. เมื่อมีการพัฒนาโครงข่ายแก้มลิงฝั่งขวาแม่น้ำยม (ขุดลอกเชื่อมโยงโครงข่ายลำน้ำและติดตั้งอาคารควบคุมน้ำ) จะทำการเก็บกักน้ำที่ระดับใกล้เคียงกับระดับน้ำในปีน้ำท่วมปกติซึ่งจะทำให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ประมาณ 19.50 ล้านลบ.ม. และส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในฤดูแล้ง

ผลประโยชน์โครงการ

1. เพิ่มความสามารถในการระบายน้ำออกจากพื้นที่โครงการในช่วงกลางฤดูฝนที่ระดับน้ำในแม่น้ำยมไม่สูงมากนัก
2. สามารถเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักให้กับพื้นที่โครงการได้ 19.50 ล้านลบ.ม. เพิ่มความสามารถในการนำน้ำจากแม่น้ำยมเข้าสู่พื้นที่โครงการในช่วงฤดูแล้งในกรณีทีลำน้ำดังกล่าวมีปริมาณน้ำมากหรือมีการก่อสร้างประตูระบายน้ำทำนงางมอ.บางระกำเพื่อทดน้ำผ่านคลองผันน้ำเข้าสู่บึงตะเคร็งเพื่อเก็บกักน้ำและส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในฤดูแล้ง
3. เพิ่มความสามารถของระบบกระจายน้ำไปยังพื้นที่เพาะปลูกต่างๆโดยการกระจายน้ำออกจากบึงทั้ง 3 แห่งผ่านคลองตลุกแรต, คลองโพธิ์, คลองตะโม่รวมถึงคลองสาขาต่างๆที่กระจายในพื้นที่เพื่อส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรในฤดูแล้ง
4. พื้นที่รับประโยชน์ประมาณ 44,000 ไร่เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการลดการอพยพหรือย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพอื่น ๆ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเสริมรายได้ให้กับเกษตรกรในช่วงฤดูน้ำหลาก

ตอนที่ 2 สรุปผลการศึกษาความต้องการของประชาชนในด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบว่าเป็นเพศหญิง 215 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 เพศชาย 169 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมาคือช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 อายุ 18 - 30 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 และอายุ 51 ปีขึ้นไปจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ตามลำดับการศึกษาส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับประถมศึกษาจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรชั้นต้นจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 และระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรชั้นสูง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาคือนักเรียน ผู้ใหญ่บ้าน ครูอัตราจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 ข้าราชการ 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ค้าขาย 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และรับจ้าง 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับในด้านรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6,001 - 9,000 บาทต่อเดือน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.80 รายได้ 9,001 บาทต่อเดือนขึ้นไป 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 รายได้ 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 และมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70 ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของประชาชนในด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษา พบว่า ระดับความต้องการของประชาชนผู้ประสบอุทกภัยโดยภาพรวมมีความต้องการระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนมีความต้องการเรื่องการป้องกันอุทกภัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.93$) ด้านการให้ความช่วยเหลือและการฟื้นฟู ชดเชยเยียวยา มีความต้องการเท่ากัน ($\bar{x} = 3.85$) และมีความต้องการในเรื่องการเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์อุทกภัย ($\bar{x} = 3.74$) ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 4 ด้าน มีความต้องการระดับมากใกล้เคียงกัน

1. ด้านการเตรียมความพร้อมและการรองรับสถานการณ์(Preparation)

ในภาพรวมการให้ความช่วยเหลือด้านการเตรียมความพร้อมและการรองรับสถานการณ์ อุทกภัยนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายชื่อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการในเรื่องการเตรียมยารักษาโรคและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือตนเองในกรณีที่เกิดอุทกภัยอยู่ภายในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) รองลงมาคือ การจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ รวมทั้งระบบสื่อสาร ระบบ IT เรือ ระบบไฟฟ้าสำรอง แพงง ห้องน้ำห้องสุขาเคลื่อนที่ในกรณีประสบภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) การเตรียมความพร้อมในการอพยพ การทำแผนที่รองรับการอพยพขั้นที่สูง การหาสถานที่เตรียมความพร้อมเป็นศูนย์อพยพชั่วคราวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) การเตรียมความพร้อมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับปริมาณน้ำพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่น้ำท่วมขัง หมู่บ้านและตำบลที่ได้รับผลกระทบเพื่อเป็นฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนและใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) จัดหอกระจายข่าวทุกชุมชนหมู่บ้านและกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบเพื่อให้เข้าไปช่วยเหลือได้ทัน่วงทีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.63$) จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งส่วนราชการ ทหาร ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$) จัดตั้งศูนย์ Call Center เพื่อเป็นจุดบริการร่วมเพียงจุดเดียวซึ่งมีพาทนะ เช่น รถยนต์ เรือ โทรศัพท์ติดต่อประสานงานและเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) การหามาตรการและวิธีการการแจ้งเตือนภัยและการช่วยเหลือในกรณีที่เกิดอุทกภัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) และต้องการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเตือนภัยพิบัติและป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) ตามลำดับ

2. ด้านการให้ความช่วยเหลือ

ในภาพรวมด้านการให้ความช่วยเหลือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายชื่อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องค่าเสียหายด้านที่พักอาศัยและทรัพย์สินที่ประสบอุทกภัยมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$) รองลงมาคือ ความช่วยเหลือค่าแบบเรียนอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) ความช่วยเหลือในการจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคช่วยเหลือผู้ประสบภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) การจัดหาห้องน้ำ

ห้องสุขาเคลื่อนที่ในที่พักผ่อนและที่อพยพในชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) ความช่วยเหลือเรื่อง ต้นทุนการผลิตทางการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืชอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรโดยขยายเวลาชำระหนี้และงดคิดดอกเบี้ยธ.ก.ส. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีความ ต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.79$) ความช่วยเหลือด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว พืช อาหารสัตว์ นม พันธุ์ แปลงหญ้ามีความต้องการในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อ เพิ่มเติมและลดดอกเบี้ยธ.ก.ส. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) การช่วยเหลือ ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปโดยขยายเวลาชำระหนี้และพักชำระหนี้สำหรับลูกหนี้เดิมของ ธนาคารออมสินมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) ความช่วยเหลือด้านประมง ปลา กุ้ง ปู และหอย สัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระชังอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) ความช่วยเหลือผู้ประกอบการและ ประชาชนทั่วไปโดยการให้สินเชื่อและลดดอกเบี้ยธนาคารออมสินและให้เงินกู้เพิ่มเติมเพื่อซ่อมแซม ที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) ความช่วยเหลือด้านปศุสัตว์ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แปลงหญ้าที่ เสียหายมีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.57$) ความช่วยเหลือด้านเครื่องมือประกอบ อาชีพและอุปกรณ์ทำกินที่เสียหายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ความช่วยเหลือโดยการให้สินเชื่อ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) ช่วยเหลือเกษตรกร กรณี ข้าว ไร่ พืชสวน และไม้ยืนต้นเสียหายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) ช่วยเหลือกรณีสัตว์ตายสูญ หาย โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) และต้องการความช่วยเหลือเกษตรกร โดยการให้สินเชื่อใหม่เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตมีความต้องการอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) ตามลำดับ

3. ด้านการดำเนินการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยา

ในภาพรวมด้านการดำเนินการฟื้นฟู ชดเชยและเยียวยาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี ระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการฟื้นฟูจิตใจการรักษาพยาบาลเยียวยาสภาพจิตใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) รองลงมาคือการฟื้นฟูอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัยที่เสียหายอยู่ในระดับมาก ที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) การฟื้นฟูระบบประปาไฟฟ้า โทรศัพท์สื่อสาร โทรคมนาคมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 4.31$) การฟื้นฟูด้านอาชีพให้แก่ชุมชนที่ประสบอุทกภัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) การฟื้นฟู แหล่งอุปโภคบริโภคตลาดสด ร้านค้าชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) การฟื้นฟูสถานที่ราชการ หน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) การฟื้นฟูสถานศึกษาให้ดำเนินการเรียนการสอน

ภาวะปกติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) การฟื้นฟูซ่อมแซมห้องสมุดประชาชนและศูนย์การศึกษาออกระบบอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$) การฟื้นฟูจัดหาบรรจุภัณฑ์บรรจุน้ำสะอาดเพื่อสำรองใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) การฟื้นฟูสถานที่สำคัญทางศาสนาเช่น วัด โบสถ์ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) การฟื้นฟูระบบการป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) การฟื้นฟูสถานพยาบาลสถานีอนามัย โรงพยาบาลมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) การฟื้นฟูการซ่อมแซมระบบคมนาคมขนส่งถนนและรถไฟมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) การฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลและระบบประปาหมู่บ้านมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) และการฟื้นฟูอุดกเก็บน้ำบาดาลและปิดปากบ่อน้ำบาดาลอย่างถาวรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$) ตามลำดับ

4. ด้านการดำเนินการป้องกันอุทกภัย

ในภาพรวมด้านการดำเนินการป้องกันอุทกภัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงระบบขนส่งน้ำเช่น คู คลองต่าง ๆ เพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) รองลงมาคือการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรปรับปรุงกลไกการดำเนินงานจัดการกับภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการบรรเทาสาธารณภัย การจัดทำแผนและมาตรการรองรับผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) การใช้ระบบ Water Way เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่อ่าวไทยให้เร็วที่สุดและวางแผนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$) การกักเก็บน้ำที่จำเป็นจะต้องใช้เป็นแก้มลิงเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัยและใช้ประโยชน์ในการเกษตรมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) เชื่อมโยงการไหลของน้ำในระบบแก้มลิงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและใช้ประโยชน์ยามขาดแคลนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) และศึกษาความเหมาะสมและพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำในด้านการจัดการข้อมูลและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.96$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

"บางระกำโมเดล" ได้ถูกกล่าวถึงโดยนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเชิงบูรณาการ ในการประชุมศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัยและดินโคลนถล่ม ครั้งที่ 2/2554 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2554 (คณะกรรมการการปกครอง, 2554)

ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของบางระกำโมเดล ที่นายกรัฐมนตรีกล่าวถึงคือกรณีเกิดปัญหาขึ้น ทางจังหวัดและหน่วยงาน จะต้องเข้าดำเนินการด้วยการลงพื้นที่เข้าช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างรวดเร็วทันที ทันเหตุการณ์และถูกจุด ลดความรู้สึกของประชาชนที่ประสบภัยว่าถูกทอดทิ้งหรือไม่ได้รับการช่วยเหลือจากราชการ โดยนายกรัฐมนตรี ได้ให้นโยบายการดำเนินงานบางระกำโมเดล โดยใช้หลัก 2 P 2 R ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเตรียมการ (Preparation) จังหวัดมีการจัดทำคลังข้อมูลด้านพื้นที่ที่แบ่งเป็นพื้นที่วิกฤต พื้นที่เสี่ยง พื้นที่เฝ้าระวัง รวมถึงข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและอำเภอบางระกำ ข้อมูลการช่วยเหลือประชาชน เช่น การแจกถุงยังชีพ งบประมาณและอื่น ๆ โดยมอบหมายให้กลุ่มยุทธศาสตร์ สำนักงานจังหวัด เป็นหน่วยงานเจ้าภาพ และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก เป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการวางแผนกำหนดแผนให้ชัดเจนเป็นระบบ

2. การช่วยเหลือเบื้องต้น (Response) จังหวัดมอบหมายให้อำเภอพื้นที่เป็นแม่ข่ายระดมสรรพกำลังเข้าไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยอย่างรวดเร็ว ทันที ถูกจุดในเบื้องต้น เน้นในเรื่องของปัจจัย 4 เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนประชาชนให้อำเภอบางระกำเป็นแม่ข่าย "บางระกำโมเดล" ซึ่งต้องจัดทีมและแบ่งงานช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัย โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจอำเภอบางระกำ จัด Call Center ตลอด 24 ชั่วโมง คอยรับทราบข่าวสารแจ้งการช่วยเหลือให้หน่วยเกี่ยวข้อง เข้าปฏิบัติการช่วยเหลือได้ทันที และจังหวัดมอบให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จัดทีมแพทย์ พยาบาล เข้าดูแลช่วยเหลือในเรื่องสุขภาพและความเจ็บป่วยของประชาชนที่ถูกน้ำท่วม

3. การฟื้นฟูเยียวยา (Recovery) จังหวัดมอบหมายให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักที่ดูแลในเรื่องข้อมูลการฟื้นฟูเยียวยาภายหลังน้ำลดและประสานงานกับหน่วยงานร่วม ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเกษตร ด้าน

ประมง ปศุสัตว์ ด้านสาธารณสุขและการฟื้นฟูจิตใจ ด้านศาสนสถาน ด้านสถานศึกษา ด้านลูกค้า ของ ธ.ก.ส. รวมถึงด้านการประชาสัมพันธ์

4. การป้องกันแก้ไขระยะยาว (Prevention) จังหวัดได้มอบหมายให้โครงการชลประทาน พิษณุโลกเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักที่จะต้องวางแผนจัดหางบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาวที่จะต้องมีการบริหารจัดการกับน้ำเกิน และจัดการกับน้ำเกินที่จะนำมาใช้ในฤดูแล้ง ทั้งในเรื่องระบบทางด่วนน้ำ (Water way) การจัดทำแก้มลิง การจัดทำคลองเชื่อมแก้มลิง การจัดทำแก้มลิงขนาดใหญ่ให้เป็นพื้นที่เช่า และการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ในลุ่มน้ำยม

อย่างไรก็ตาม บางระกำโมเดลไม่ใช่สูตรสำเร็จ ที่จะทำให้ปัญหาน้ำท่วมหมดไปจากบางระกำโดยสิ้นเชิง โดย นายปรีชา เวียงจันทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก กล่าวว่าบางระกำโมเดลจะเป็นตัวช่วยหรือต้นแบบและแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยมีความเดือดร้อนน้อยลง เพราะหากทุกฝ่ายมีต้นแบบในการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบได้อย่างรวดเร็ว ทันที ถูกจุดจะช่วยลดปัญหาผลกระทบต่าง ๆ ที่จะตามมาและบางระกำโมเดลจะช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้ว่าอยู่กับน้ำได้อย่างไร ซึ่งถือได้ว่าเป็นการดูแลแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและยั่งยืนนอกจากนี้ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกล่าวเพิ่มเติมว่า ในประเทศไทยมีกฎหมายที่บริหารจัดการภัยคือ พรบ. ป้องกันทาบรเทาสาธารณภัยปี พ.ศ. 2552และแบ่งการบริหารจัดการเป็นหลายระดับ ทั้งนี้รัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีในการอนุมัติแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชาติเมื่อปี พ.ศ. 2553 และแบ่งระดับการทำงานออกเป็นระดับประเทศ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โดยมีการซักซ้อมเตรียมแผนในทุกปีเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์อย่างยั่งยืน และโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีก็กล่าวสรุปว่า บางระกำโมเดลเป็นการแก้ปัญหายั่งยืนทุกภัยแบบบูรณาการโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดหลักแนวคิด 2P 2Rและรายงานสถานการณ์เข้าสู่ส่วนกลางเพื่อให้ส่วนกลางช่วยเหลืออย่างเต็มที่และเร่งด่วน รวมไปถึงการบริหารจัดการการป้องกันในระยะยาว มิใช่แค่เพียงการแยกถุงยังชีพ โครงการบางระกำโมเดลจะช่วยให้ประชาชนลดความทุกข์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้มากกว่าปกติ ในการดำเนินการต่าง ๆ นั้น ภาครัฐจะต้องดำเนินการอย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันรัฐบาลจะรับฟังจากทุกภาคส่วนทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนช่วยกันทำงาน เพื่อให้ประชาชนมีความสุขในชีวิตมากขึ้นในช่วงเกิดอุทกภัย โดยรัฐบาลต้องการให้ประชาชนมีความเข้าใจเรื่องบางระกำโมเดลมากขึ้นและวัตถุประสงค์ของรัฐบาลคือการทำงานที่รวดเร็ว ซึ่งอาจมีการบกพร่องบ้าง ที่ผ่านมามีการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังไม่ได้

ทำงานแบบบูรณาการ ขณะนี้เจ้าหน้าที่จะต้องทำงานแบบบูรณาการ มีความรวดเร็ว โดยเฉพาะ เยียวยาเพื่อให้ประชาชนกลับมาคุณภาพชีวิตที่ดีและปลอดภัย ในกรณีที่ประชาชนยังไม่ได้รับการช่วยเหลือสามารถแจ้งไปยังจังหวัด ซึ่งได้มีการกำชับให้เจ้าหน้าที่ทำงานอย่างเต็มที่ สำหรับเรื่องงบประมาณที่จะใช้ในการเยียวยาช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยนั้น นายกรัฐมนตรีสั่งการให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้องที่มีงบประมาณอยู่แล้วให้นำงบประมาณมาใช้ได้ทันที โดยมุ่งเน้นให้ใช้งบประมาณเพื่อการแก้ปัญหาเร่งด่วน ทั้งนี้ การตั้งงบประมาณประจำปีจะต้องมุ่งเน้นที่จะแก้ปัญหาเรื่องน้ำท่วมหรือภัยพิบัติต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นจากการรวบรวมข้อมูลคำถามปลายเปิดในด้านความต้องการอื่น ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตได้แก่ เงินให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาล อย่างเร่งด่วนในด้านอื่น ๆ ที่ยังมาไม่ถึงในหมู่บ้านที่ห่างไกล ต้องการอาหารแห้ง เครื่องปรุง เครื่องนุ่งห่ม เครื่องครัวหุงหาอาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า ที่นอน มุ้งหมอน ยารักษาโรค อุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือตนเอง ซ่อมแซมห้องน้ำห้องสุขาที่ยังใช้ไม่ได้ งดคำสำหรับขยะ ถึง ขยะ ซ่อมแซมที่พักอาศัยและทรัพย์สิน เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ในครัวเรือน รถมอเตอร์ไซด์ รถ โถ รถพ่วงที่เสียหายจากอุทกภัย วัสดุก่อสร้างบ้านเรือนที่เสียหาย การช่วยเหลือเกษตรกรด้าน อาชีพ กรณีนาข้าว พืชไร่ และพืชสวน และไม้ยืนต้นเสียหายและยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ (คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555)

ความต้องการด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความต้องการบริการด้านให้คำปรึกษามี บางส่วนต้องการฟื้นฟูจิตใจ การรักษาพยาบาล เนื่องจากความเครียด เสียใจ ท้อแท้ หมดหวัง เบื่อหน่ายกับปัญหาที่ยากจะเยียวยา ต้องการให้มีอาสาสมัครหรือความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขเข้าถึงพื้นที่ที่ยากลำบาก ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหามาตรการฟื้นฟูระบบการป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น การหาที่เก็บของในที่สูง การเตรียมการขนย้าย รถขนย้าย การรับส่งผู้ป่วย ผู้พิการ เป็นต้น

ความต้องการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความต้องการ ข้อมูลการป้องกันอุทกภัยอยู่ในระดับมาก เช่น การแจ้งเตือนอพยพ การทำแผนที่เพื่อรองรับขั้นที่สูง การหาสถานที่เตรียมความพร้อมเป็นศูนย์อพยพ ต้องการให้ปรับปรุงประตูระบายน้ำ ขุดลอกคู คลองต่าง ๆ เพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัวการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบ

วงจรถับประจุกลไกการดำเนินงานจัดการกับภัยพิบัติทั้งในด้านการบรรเทาสาธารณภัย การจัดทำแผนและมาตรการรองรับผลกระทบใช้ระบบ Water Way เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่อ่าวไทยและการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ

ข้อเสนอเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นเพื่อประกอบการวิเคราะห์เบื้องต้น เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางสู่การป้องกันในอนาคต

1. ระยะเร่งด่วนควรเตรียมสุขภาพเคลื่อนที่เพิ่มเติม เนื่องจากความช่วยเหลือที่มีมาให้ยังไม่ครอบคลุมจุดที่มีผู้เดือดร้อน และน้ำดื่ม เนื่องจากน้ำประปาหมู่บ้านไม่สามารถใช้ดื่มได้ ข้าวสารและอาหารแห้ง ถึงแม้จะมีความช่วยเหลือมาจากหลายหน่วยงาน แต่ยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในระยะน้ำท่วมสูงและควรเป็นอาหารแห้งที่สามารถเก็บไว้ได้นาน อาหารเหลวสำหรับผู้ป่วย แพมเพิร์สสำหรับผู้สูงอายุ EM สำหรับบำบัดน้ำเสียรอบพื้นที่อยู่อาศัย การกำจัดขยะ ไฟฉาย ทราเยเบท เพื่อการกำจัดขยะ

2. ระยะกลางควรจัดเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวเจ้า, เมล็ดพันธุ์ผัก และต้นพันธุ์ไม้ผล เพื่อทดแทนพืชที่สูญเสียไปและที่เป็นแหล่งอาหารของชุมชน เครื่องสูบน้ำออกจากพื้นที่ในสวนที่ไม่มีทางระบายภายหลังจากที่น้ำจากแม่น้ำลดลงแล้ว เพื่อช่วยกำจัดน้ำเสียและสามารถทำการเกษตร การสูบน้ำยังไม่ควรดำเนินการในระยะแรกเนื่องจากน้ำจากแม่น้ำยังหนุนอยู่หากสูบน้ำออกในช่วงนี้ จะทำให้น้ำซึมกลับมาอีกทำให้สูญเสียพลังงานและงบประมาณ ข้าวสารที่พอเพียงในระยะน้ำท่วมที่จะสามารถมีชีวิตอยู่ได้ในช่วงรอผลผลิตทางการเกษตร

3. ระยะยาวควรมีการพัฒนา ระบบเกษตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและนิเวศน์วัฒนธรรมท้องถิ่น การสร้างพนังกั้นน้ำเพื่อช่วยป้องกันน้ำล้นเข้าท่วมพื้นที่นา พื้นที่สวนบ้านเรือน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยนี้อาจเป็นแนวทางของคนในชุมชนระยะยาวที่จะอยู่กับน้ำท่วมภัยพิบัติให้อยู่รอดได้ ถึงแม้ว่าปีต่อไปน้ำจะท่วมอีก แต่ชุมชนควรมีการปรับตัวอยู่กับกลางภัยพิบัติทางธรรมชาติได้อย่างทัน่วงที

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยทุกหน่วยงานควรตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย ควรเร่งดำเนินการตามหลักเกณฑ์การจัดทำโครงการแนวทางและกรอบระยะเวลาในการช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยตามที่คณะกรรมการเพื่อความ

ช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านฟื้นฟูคุณภาพชีวิต (กคช.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้พิจารณาจัดแบ่งขั้นตอนการฟื้นฟูออกเป็น 4 ระยะ คือระยะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าระยะของการช่วยเหลือ ระยะฟื้นฟูหลังน้ำลด และการปรับโครงสร้างถาวรเพื่อฟื้นฟูเยียวยาคุณภาพชีวิตของผู้ประสบอุทกภัยในขณะที่ยังท่วมสูงอยู่และหลังน้ำลด และส่งเสริม สนับสนุน ชุมชนและภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในกระบวนการฟื้นฟู เยียวยา ด้านคุณภาพชีวิต การป้องกันและลดผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยที่อาจเกิดขึ้นอีก โดยควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางที่เป็นกลุ่มคนเปราะบางที่ประสบปัญหาทางสังคมและยังไม่สามารถเข้าถึงบริการจากรัฐ ได้แก่ คนพิการ เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง คนยากจนที่มีรายได้ไม่เพียงพอ คนเจ็บป่วยเรื้อรัง คนถูกเลิกจ้าง หัวหน้าครอบครัวเสียชีวิต หรืออื่นๆ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายระดับตำบลในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตให้กับคนเปราะบาง โดยให้พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และหน่วยงาน พม. ในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลและประสานกับกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูคุณภาพชีวิต เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงบนฐานข้อมูลเดียวกัน(ทีวีไทยเน็ตเวิร์ค เครือข่ายสื่อภาคพลเมือง, 2554)ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทาง ดังนี้

1. โครงการต่าง ๆ ของภาครัฐที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยควรเป็นโครงการที่แสดงถึงความต้องการดำเนินการอย่างเร่งด่วนและปฏิบัติได้จริง สามารถบรรลุเป้าหมายของ “การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในชุมชน” และสามารถกำหนดพื้นที่เป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนโดยผู้ได้รับประโยชน์ต้องเป็นคนในชุมชนที่ประสบอุทกภัยและได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

2. ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีโครงการ “มหาวิทยาลัยช่วยเหลือสังคมที่ประสบอุทกภัย” โดยเน้นให้หน่วยงานในมหาวิทยาลัยร่วมกับกลุ่มบุคคล และ/หรือองค์กรอื่น นำความรู้ทางวิชาการ มาออกแบบกิจกรรมหรือคิดค้นพัฒนานวัตกรรมเพื่อการฟื้นฟูสภาพชุมชนหลังประสบอุทกภัย สร้างเครือข่ายอาสาสมัครนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงาน ระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนในการจัดการและรับมือกับสถานการณ์อุทกภัยในอนาคต เพื่อส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่สร้างคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ประสบอุทกภัยได้รับการฟื้นฟู อย่างเป็นรูปธรรมทำให้เกิดนวัตกรรมการทำงานของมหาวิทยาลัยในการช่วยเหลือชุมชนที่ประสบอุทกภัยอย่างแพร่หลาย

3. ควรจัดทำ “โครงการฟื้นฟูสุขภาพภาวะชุมชนที่ประสบอุทกภัย” ขึ้น โดยเน้นการเชื่อมร้อยพลังของคนในชุมชน เพื่อฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและสุขภาพภาวะชุมชนหลังประสบอุทกภัย ทั้งการฟื้นฟูสุขภาพกายและจิตใจ สภาพแวดล้อม และการดำรงชีวิตในสถานการณ์น้ำท่วมและหลังน้ำลดเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนนั้น ๆ หรือหน่วยงานในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย ดำเนินงานหรือโครงการในระดับชุมชนท้องถิ่น (กิตติวรรณ วีระตระกูล, 2546) เพื่อการฟื้นฟูและการจัดการสภาพชุมชนหลังประสบอุทกภัยดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือในระดับชุมชน เช่น สมาชิกในชุมชน แกนนำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาคประชาสังคม/ องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ ฯ

4. ควรจัดทำโครงการระยะยาวที่ครอบคลุมได้ทั้ง 3 ระยะ ของการจัดการภัยพิบัติ ได้แก่ ระยะที่ 1 ระยะก่อนเกิดภัย ได้แก่ ระบบการศึกษาเรียนรู้ ให้ความรู้ ความตระหนัก เรื่องภัยพิบัติ ระบบป้องกัน ลด และปกป้องความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และระบบเตือนความพร้อมเผชิญ แผนการเฝ้าระวัง ฝึกซ้อม ตลอดจนเตรียมการการอพยพ

ระยะที่ 2 เมื่อเกิดภัยได้แก่ระบบปฏิบัติการพิเศษในภาวะฉุกเฉินเพื่อระงับ สกัดภัย การจัดการพื้นที่ ช่วยชีวิตการอพยพ และเก็บกู้ร่างกลับคืนครอบครัว ระบบปฏิบัติการทางการแพทย์ รักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพ ระบบการจัดการศูนย์พักพิง/ศูนย์อพยพโดยชุมชน

ระยะที่ 3 ระยะหลังเกิดภัย ได้แก่ ระบบช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ที่อยู่อาศัยและสิ่งอุปโภคบริโภค ระบบการฟื้นฟูชีวิต สิ่งแวดล้อมชุมชน อาชีพ สังคมและวัฒนธรรม (ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคประชาชนมูลนิธิกระจกเงา, 2554)

5. รูปแบบกิจกรรมที่ควรเร่งสนับสนุนให้ดำเนินการ ได้แก่ด้านการฟื้นฟูสุขภาพกายและใจด้านการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เช่น การจัดการขยะ/น้ำเน่าเสีย การทำความสะอาด การซ่อมแซมสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ฯลฯด้านการดำรงชีวิต/การอยู่รอดในสภาวะที่น้ำท่วมและหลังน้ำลด เช่น การจัดเตรียมแหล่งอาหารในชุมชน รูปแบบการดูแลตนเองในชุมชน ฯลฯด้านการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการสภาพชุมชนหลังประสบอุทกภัย การเตรียมความพร้อมและมีแนวทางในการป้องกันอุทกภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น มีการสรุปบทเรียนด้านการจัดการของชุมชน และกระบวนการรับมือกับสถานการณ์อุทกภัยในอนาคต เช่น การทำแผนที่ทางน้ำไหล (Flood way) เส้นทางและพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพ การสื่อสาร เป็นต้น

การศึกษาวิชารัฐศาสตร์ซึ่งเป็นศาสตร์ดั้งเดิมที่ถือว่าการศึกษานโยบายสาธารณะเป็นเนื้อหาสาระที่อยู่ในกรอบการศึกษาของรัฐศาสตร์ครอบคลุมประเด็นสำคัญเช่นนโยบายสาธารณะ การจัดการการบริหารการพัฒนาเป็นต้นพัฒนาการของวิธีการศึกษานโยบายสาธารณะได้ ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องมีระบบระเบียบวิธีการศึกษาที่ชัดเจนมุ่งเน้นขั้นตอนการบริหารนโยบาย ถือว่าการกำหนดนโยบายเป็นกิจกรรมทางการบริหารหรือกระบวนการบริหารว่าด้วยนโยบาย

การศึกษานโยบายบางระกำโมเดลตามแนวทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์สรุปได้ ดังนี้การศึกษาวาดด้วยนโยบายนี้ก่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับนโยบายใน 2 ประเด็นคือความรู้เกี่ยวกับ ประเด็นของบางระกำโมเดลซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบาย ที่จะกำหนดขึ้นและความรู้เกี่ยวกับการกำหนดบางระกำโมเดลซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการ ขั้นตอนหรือกระบวนการในการกำหนดนโยบายบางระกำโมเดลเพื่อให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสูงสุด(บุญฤทธิ์ไพฑูริย์, 2551) กล่าวคือ

บางระกำโมเดลมีลักษณะรูปแบบของวิธีการศึกษานโยบายตามแนวทางรัฐศาสตร์โดย ศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษาพรรณนา เนื้อหาสาระของบางระกำโมเดลเป็นการประเมินผลกระทบ(impact) ของปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มี ผลต่อเนื้อหาสาระของบางระกำโมเดลการวิเคราะห์ผลกระทบ(effect) ของการจัดการเชิงระบบ และโครงสร้างด้านสิ่งก่อสร้างการศึกษาผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังของนโยบายบางระกำโมเดล ตลอดจนการประเมินผลกระทบที่มีต่อชุมชน สังคมส่วนรวมทั้งผลในด้านที่คาดว่าจะได้รับและ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยศึกษาบางระกำโมเดลโดยวิเคราะห์นโยบายที่มุ่งเน้นขั้นตอนของกระบวนการ นโยบายคือขั้นตอนการกำหนดนโยบายของ ฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และขอขยายของกระบวนการนโยบายคือการนำนโยบายไปปฏิบัติการประเมินผลและการวิเคราะห์ ผลย้อนกลับของนโยบาย

การศึกษานโยบายบางระกำโมเดลถือเป็นกิจกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง (Political activities) อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายการเมืองกล่าวคือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการ เสนอแนะแนวทางป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย ด้วยการแบ่งการแก้ไขปัญหาอุทกภัยออกเป็น

โครงการด้านสิ่งก่อสร้างเชิงระบบและโครงสร้าง การพัฒนาพื้นที่และการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบและกรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาเชิงระบบด้านเศรษฐกิจและสังคมและการจัดทำนโยบาย แผนงานและมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

กล่าวโดยสรุปคือ เป็นขั้นตอนการกำหนดนโยบายของ ฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรีนางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตรเพื่อการสร้างต้นแบบการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยฟื้นฟูและป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบในระยะยาว โดยใช้“บางระกำโมเดล” เป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาในระดับประเทศ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการกำหนดนโยบาย “บางระกำโมเดล” เป็นหน้าที่โดยตรงของฝ่ายการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนที่มีความชอบธรรมในการกำหนดนโยบายสาธารณะต่างๆเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนนอกจากนี้ ความสำคัญสูงสุดของรัฐธรรมนุญในทางรัฐศาสตร์คือการเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และนโยบายคือสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำภายใต้สิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ปัญหาอุปสรรคและโอกาส และนโยบายที่นำเสนอเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการในชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยการเมืองไทย มีประเด็นที่ควรส่งเสริมในการทำวิจัยทั้งในด้านนโยบาย ด้านโครงสร้างทางการเมือง และข้อเสนอเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายของรัฐ
2. ศึกษากรณีการกำหนดนโยบายที่ให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและแสวงหาทางเลือกในนโยบายนั้นๆ เช่น ในกรณีที่บางระกำโมเดลนั้นอาจส่งผลกระทบต่อผลได้เสียของประชาชนหรือเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่จะต้องจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์และได้รับความยินยอมของประชาชนในพื้นที่ก่อน
3. ศึกษาการรับรู้และกำหนดนโยบายของรัฐ ในที่นี้ หมายถึงรวมถึง การวางแผนพัฒนาการตัดสินใจให้ทางเลือกและการดำเนินโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและชุมชนโดยตรง ตลอดจนจนผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ

บรรณานุกรม

- กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาลำปาง. (2554). **โครงการบางระกำโมเดล: การแก้ไขปัญหาน้ำที่เป็นรูปธรรม**. พิษณุโลก: สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก.
- กิตติวรรณ วีระตระกูล. (2546). **ความต้องการของประชาชนด้านสังคมความเป็นอยู่ในเขตเทศบาลเมืองตรารัต**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะกรรมการการปกครอง. **รายงานการติดตามตรวจสอบ บางระกำโมเดล พิษณุโลก**. (2554). กรุงเทพฯ. สำนักงานกรรมการ 2 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. **"ถอดบทเรียน มหาอุทกภัย 2554"**. (2 กุมภาพันธ์ 2555). กรุงเทพฯ. วุฒิสภา.
- โครงการชลประทานพิษณุโลก. (สิงหาคม 2554). **โครงการบรรเทาอุทกภัยพื้นที่อำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลก**. สำนักงานชลประทาน จังหวัดพิษณุโลก.
- ทีวีไทยเน็ตเวิร์ค เครือข่ายสื่อภาคพลเมือง. **น้ำท่วมพิษณุโลก "บางระกำโมเดล" วันที่ 5 พฤศจิกายน 2554**. (2554). กรุงเทพฯ. อ้างอิงจาก <http://tvthainetwork.com/2010/เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2555>
- สำนักข่าวแห่งชาติ. **รายงานพิเศษ : การบริหารจัดการน้ำในภาคเหนือตอนล่าง บางระกำโมเดล**. (2554). กรุงเทพฯ. กรมประชาสัมพันธ์สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงบประมาณ. (2554). **การให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย แยกรายจังหวัด (พิษณุโลก)**. กรุงเทพฯ. สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักพัฒนาอตุณิยมวิทยา. (2554). **ภัยพิบัติทางธรรมชาติปี พ.ศ. 2554**. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2554. จาก www.tmd.go.th
- สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย. (2554). **หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินปี 2552**. กรุงเทพฯ. กระทรวงมหาดไทย
- สุทธิพลอุดมพันธุ์รัก. (2539). **การคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane**. กรุงเทพฯ: สถานส่งเสริมการวิจัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคประชาชนมูลนิธิกระจกเงา. (2554). **มูลนิธิกระจกเงากับการจัดการภัยพิบัติภาคประชาชนโดยอาสาสมัคร**. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2554. จาก www.mirror.or.th/floodmirror.ph

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

แบบสอบถาม

ความต้องการด้านเศรษฐกิจสังคมของชาวบ้านผู้ประสบอุทกภัยในอำเภอบางระกำ

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ของนิสิตระดับปริญญาตรี ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ ไปใช้ประกอบการศึกษาการดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้งระยะเร่งด่วนและระยะยาว รวมถึงการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยแบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความต้องการที่จำเป็นในด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป โปรดทำเครื่องหมาย (✓) หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ 1. 18 - 30 ปี 2. 31 - 40 ปี 3. 41 - 50 ปี 4. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาหรือปวช. 3. อนุปริญญาหรือปวส. หรือเทียบเท่า

4. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. อาชีพหลัก

1. รับจ้าง 2. ค้าขาย 3. เกษตรกร 4. ข้าราชการ 5. อื่นๆ ระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน 2. 3,001 – 6,000 บาท/เดือน

3. 6,001 – 9,000 บาท/เดือน 4. 9,001 บาท/เดือน ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความต้องการการให้ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจและสังคม

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการแนวทางการให้ความช่วยเหลือ แล้วพิจารณาความต้องการที่จำเป็น
ในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของความต้อการ

แนวทางการให้ความช่วยเหลือ ด้านเศรษฐกิจและสังคม	ระดับความต้อการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.) การเตรียมพร้อมรองรับสถานการณ์(Preparation)	5	4	3	2	1
1. เตรียมความพร้อมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับข้อมูลปริมาณน้ำพื้นที่เสี่ยงและพื้นที่น้ำท่วมขังหมู่บ้านตำบลที่ได้รับผลกระทบเป็นฐานข้อมูลเพื่อการวางแผนและให้ความช่วยเหลือ					
2. ปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเตือนภัยพิบัติให้ครอบคลุมทั้งระบบฐานข้อมูลเพื่อการเตือนภัย การเตรียมการและป้องกันอุทกภัยที่จะเกิดขึ้น					
3. การแจ้งเตือนภัย มาตรการและวิธีการในการช่วยเหลือในกรณีที่เกิดอุทกภัย					
4. จัดตั้งศูนย์ Call Center เพื่อเป็นจุดบริการร่วมเพียงจุดเดียวซึ่งมีพาหนะเช่นรถยนต์เรือเจ้าหน้าที่โทรศัพท์ประสานงาน					
5. หอกระจายข่าวทุกชุมชนหมู่บ้านและกระจายข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบทุกวันให้เข้าไปช่วยเหลือให้ทันท่วงที					
6. จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งส่วนราชการทหารตำรวจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน					
7. จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆรวมทั้งระบบสื่อสาร IT เรือระบบไฟฟ้าแพยางห้องน้ำห้องสุขาเคลื่อนที่แก่ผู้ประสบภัย					
8. การเตรียมยารักษาโรค เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือตนเอง					
9. การเตรียมความพร้อมในการอพยพ การทำแผนที่รองรับขึ้นพื้นที่สูง การหาสถานที่เตรียมความพร้อมเป็นศูนย์อพย					

2) การดำเนินการช่วยเหลือ (Response)	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1. การจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย					
2. การจัดห้องน้ำห้องสุขาเคลื่อนที่ในศูนย์อพยพและชุมชน					
3. การช่วยเหลือค่าเสียหายด้านที่พักอาศัยและทรัพย์สิน					
4. การช่วยเหลือเครื่องมือประกอบอาชีพและวัสดุก่อสร้าง					
5. การช่วยเหลือเกษตรกร ข้าว พืชไร่ พืชสวน ไม้ยืนต้นเสียหาย					
6. การช่วยเหลือด้านประมง ปลา กุ้ง ปู และหอย สัตว์น้ำ					
7. การช่วยเหลือด้านปศุสัตว์ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แปลงหญ้า					
8. การช่วยเหลือกรณีสัตว์ตายหรือสูญหาย โค กระบือ สุกร เป็ด					
9. การช่วยเหลือด้านเมล็ดพืช อาหารสัตว์ หน่อพันธุ์ แปลงหญ้า					
10. การช่วยเหลือต้นทุนการผลิตเช่น ปุ๋ยยาปราบศัตรูพืช					
11. การช่วยเหลือเกษตรกรโดยขยายเวลาชำระหนี้และงดคิด ดอกเบี้ยธ.ก.ส. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร					
12. การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตร					
13. การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อเพิ่มเติมและลด ดอกเบี้ยธ.ก.ส. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร					
14. การช่วยเหลือเกษตรกรโดยการให้สินเชื่อใหม่เพื่อฟื้นฟูการ ประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต					
15. การช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปโดยการให้ สินเชื่อและลดดอกเบี้ยธนาคารออมสิน และกู้เพิ่มเพื่อ ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย					
16. การช่วยเหลือผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป โดยขยาย เวลาชำระหนี้พักชำระหนี้สำหรับลูกหนี้เดิมนาคารออมสิน ลูกค้าสินเชื่อเคหะ ลูกค้าสินเชื่อธุรกิจและ SMEs					
17. การช่วยเหลือค่าแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน สำหรับนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน					

3) การฟื้นฟูเยียวยา (Recovery)	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. การฟื้นฟูจิตใจ การรักษาพยาบาลเยียวยาสภาพจิตใจ					
2. การฟื้นฟูระบบป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
3. การฟื้นฟูและการฝึกอบรมอาชีพสำหรับชุมชนที่ประสบอุทกภัย					
4. การฟื้นฟูอาคารบ้านเรือนที่เสียหายจากอุทกภัย					
5. การฟื้นฟูสถานที่ราชการ หน่วยงานต่าง ๆ					
6. การฟื้นฟูสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่น วัด โบสถ์ มัสยิด					
7. การฟื้นฟูสถานที่ที่ใช้เป็นแหล่งอุปโภคบริโภคตลาดสด ร้านค้า					
8. การฟื้นฟูสถานพยาบาล สถานีอนามัย โรงพยาบาล					
9. การฟื้นฟูสถานศึกษาให้ดำเนินการเรียนการสอนสู่ภาวะปกติ					
10. การฟื้นฟูห้องสมุดประชาชนศูนย์การศึกษานอกระบบชุมชน					
11. การฟื้นฟูการซ่อมแซมระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ถนน					
12. การฟื้นฟูระบบประปา ไฟฟ้า และระบบสื่อสารโทรคมนาคม					
13. การฟื้นฟูแหล่งน้ำ บ่อน้ำบาดาล และระบบประปาหมู่บ้าน					
14. การฟื้นฟูการอุดกลบบ่อน้ำบาดาลและปิดปากบ่อน้ำบาดาล					
15. การฟื้นฟูและจัดหาบรรจุก๊าซบรรจุน้ำสะอาดเพื่อสำรองไว้ใช้					

4) การป้องกันที่ยั่งยืน (Prevention)	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
1. บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบครบวงจรสามารถจัดการกับภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการบรรเทาสาธารณภัย การจัดทำแผน และมาตรการรองรับผลกระทบ					
2. ศึกษาความเหมาะสมและพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำในด้านการจัดการข้อมูลและการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ					
3. ปรับปรุงระบบขนส่งน้ำเช่นคูคลองต่างๆเพื่อให้การเดินทางของน้ำเกิดความคล่องตัว					
4. ใช้ระบบ Water Way เป็นทางด่วนพิเศษระบายน้ำจากเหนือลงสู่ใต้ไปสู่อ่าวไทยให้เร็วที่สุดวางแผนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำเช่นผันน้ำจากแม่น้ำยมลงสู่แม่น้ำน่านเป็นต้น					
5. รวบรวมและกักเก็บน้ำที่จำเป็นจะต้องใช้เป็นแก้มลิงเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัยและใช้ประโยชน์ในการเกษตรทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้งต่อไป					
6. ใช้ระบบของการเชื่อมโยงการไหลของน้ำในระบบแก้มลิงเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำและใช้ประโยชน์จากน้ำยามขาดแคลน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็น (นอกเหนือจากที่จัดในตอนี่ 2)

1. ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต

.....

2. ความต้องการด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต

.....

3. ความต้องการบริการด้านให้คำปรึกษา

.....

4. ความต้องการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในครั้งนี้มหาวิทยาลัยนเรศวร

ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.931	.925	46

Item-Total Statistics

Item	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha If Item Deleted
P 1				
Prepare1	172.90	454.714	.446	.930
Prepare2	173.07	441.720	.672	.928
Prepare3	173.13	448.464	.581	.929
Prepare4	173.00	455.103	.383	.931
Prepare5	172.83	451.178	.484	.930
Prepare6	172.70	449.597	.617	.929
Prepare7	172.20	460.993	.275	.931
Prepare8	172.27	453.375	.516	.929
Prepare9	172.90	438.369	.755	.927
R 1				
Res1	171.83	470.489	.124	.932
Res2	172.37	469.757	.083	.932
Res3	171.77	472.185	.046	.932
Res4	173.00	444.690	.625	.928
Res5	173.23	451.082	.309	.932
Res6	172.83	461.454	.146	.934

Res7	173.27	447.995	.481	.930
Res8	173.20	440.579	.685	.928
Res9	172.97	434.171	.776	.927
Res10	172.50	452.328	.719	.929
Res11	172.87	468.602	.212	.931
Res12	172.73	468.202	.093	.933
Res13	172.87	469.982	.145	.932
Res14	173.33	466.437	.135	.933
Res15	172.80	451.269	.468	.930
Res16	172.60	444.317	.609	.928
Res17	172.13	470.464	.116	.932
R 2				
Recover1	173.00	431.172	.798	.926
Recover2	172.80	443.683	.667	.928
Recover3	172.87	439.154	.825	.927
Recover4	171.87	472.464	.025	.932
Recover5	172.97	445.620	.626	.928
Recover6	172.77	439.013	.787	.927
Recover7	172.47	457.913	.413	.930
Recover8	172.90	437.817	.702	.927
Recover9	173.00	431.172	.798	.926
Recover10	173.00	442.483	.655	.928
Recover11	173.30	447.459	.604	.929
Recover12	172.03	487.137	.209	.931
Recover13	172.93	459.444	.323	.931
Recover14	173.33	440.989	.548	.929
Recover15	172.93	430.961	.750	.927
P 2				
Prevent1	171.80	470.234	.143	.932
Prevent2	173.60	469.559	.327	.931
Prevent3	171.77	467.426	.302	.931
Prevent4	171.87	465.982	.204	.932
Prevent5	172.23	448.944	.604	.929
Prevent6	172.27	448.961	.540	.929